

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Útoky aktivních střelců v zahraničí a bezpečnostní kontexty pro Českou republiku

Active Shooter Attacks Abroad and Security Context for Czech Republic

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní a nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Friedrich Roman
Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Vegrachtová Barbora, Ph.D., MBA

Kladno 2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Friedrich** Jméno: **Roman** Osobní číslo: **484169**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Útoky aktivních střelců v zahraničí a bezpečnostní kontexty pro Českou republiku

Název diplomové práce anglicky:

Active Shooter Attacks Abroad and Security Context for Czech Republic

Podmínky pro vypracování:

Hlavním zaměřením diplomové práce bude analýza vybraných útoků aktivních střelců, ke kterým došlo v období let 2006-2019. Cílem práce bude vymezení možností prevence v kontextu těchto násilných incidentů pro Českou republiku. Teoretická část diplomové práce bude obsahovat základní popis průběhu a dynamiky útoků aktivních střelců. Dále bude představena současná metodika bezpečnostních složek v České republice a metodika v USA, týkající se taktických postupů a prevence v oblasti výše uvedené. Praktická část bude zaměřena na komparaci nejzávažnějších útoků aktivních střelců v zahraničí s ohledem na konkrétní stanovená kritéria, zejména délku samotných útoků, prostředí útoků, reakce bezpečnostních složek, motivace pachatele atd., jež budou vyhodnocena pomocí multikritériální analýzy. Výstupem bude zhodnocení potenciálních rizik v souvislosti s útoky aktivních střelců, které jsou relevantní pro českou společnost a návrh doporučení pro prevenci v této oblasti.

Seznam doporučené literatury:

- [1] FILIPEC, Ondřej, Fenomén terorismus: česká perspektiva, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, ISBN 978-80-244-5040-7
- [2] EICHLER, Jar, Terorismus a války v době globalizace, ed. 2. dopl., Praha: Karolinum, 2010, ISBN 978-80-246-1790-9
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ MEPCO S.R.O A SPF GROUP S.R.O, Sbirka případových studií, Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, 234 s., ISBN 978-80-903421-8-1

Jméno a příjmení vedoucího diplomové práce:

PhDr. Barbora Vegrachtová, Ph.D., MBA

Jméno a příjmení konzultanta(ů) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **23.09.2019**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2021**

prof. MUDr. Ladě Návrátil, CSc., MBA, Dr.h.c.
podpis vedoucího katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, Dr.Sc.
podpis konzultanta

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Útoky aktivních střelců v zahraničí a bezpečnostní kontexty pro Českou republiku vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 20.05.2020

.....

Bc. Friedrich Roman

PODĚKOVÁNÍ

Velice bych chtěl poděkovat paní doc. PhDr. Barboře Vegrichtové, Ph.D., MBA za odborné vedení, cenné rady, věcné připomínky a zejména vstřícný a ochotný přístup při konzultacích v rámci vypracování předmětné diplomové práce. Mé poděkování patří též mé rodině, která projevila velkou míru tolerance a pochopení v průběhu celého studia.

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá problematikou útoku aktivních střelců v České republice a zahraničí. Vymezen je kontext této problematiky ve společnosti. Zásadní část této práce je identifikace relevantních kritérií v průběhu incidentu, která ovlivňují následný dopad útoků. Analýza těchto kritérií je provedena multikriteriální metodou umožňující srovnání různých kritérií s ohledem na komplexní interakce mezi jednotlivými kritérii. Pomocí tohoto přístupu byly identifikovány zásadní rozdíly mezi útoky aktivních střelců v České republice a zahraničí. Na podkladě získaných dat byly navrženy přístupy pro relevantní preventivní opatření, která mohou cílit na zvýšení bezpečnosti v českých podmínkách.

Klíčová slova

multikriteriální analýza, aktivní střelec, Saatyho metoda, střelba v Uherském Brodě, střelba v Las Vegas

ABSTRACT

This thesis deals with the issue of attacks of active shooters in the Czech Republic and abroad. The context of this issue in society is defined. An essential part of this thesis is the identification of relevant criteria during the incident that affect the subsequent impact of attacks. The analysis of these criteria is performed by a multi-criteria method enabling to compare different criteria with regard to complex interactions between individual criteria. Using this approach, fundamental differences between the attacks of active shooters in the Czech Republic and abroad have been identified. Based on the obtained data, approaches for relevant preventive measures which may aim to increase safety in Czech conditions have been proposed.

Keywords

multi-criteria analysis, active shooter, Saaty method, shooting in Uherský Brod, shooting in Las Vegas

OBSAH

1	ÚVOD	10
2	CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	11
2.1	Cíle práce	11
2.2	Hypotézy	12
3	SOUČASNÝ STAV	13
3.1	Aktivní útočník	13
3.1.1	Charakteristika aktivních střelců	15
3.1.2	Motivace aktivních střelců	17
3.2	Lonewolf	20
3.2.1	Charakteristika Lonewolf	21
3.2.2	Motivace Lone Wolf	21
3.2.3	Aktivní střelec vs. Lone Wolf.....	22
3.3	Taktické postupy a prevence bezpečnostních složek ČR	22
3.3.1	Legislativní rámec ochrany měkkých cílů.....	22
3.3.2	Měkké cíle	24
3.3.3	Katalogový soubor k typové činnosti „AMOK“	28
3.3.3.1	Pojem „AMOK“	28
3.3.3.2	Obsah typové činnosti „AMOK“	29
3.3.3.3	Charakteristika mimořádné události.....	29
3.3.3.4	Organizace a řízení místa zásahu	30
3.3.4	Taktické postupy PČR při eliminaci aktivního střelce.....	31
3.3.5	Implementace preventivních opatření	34
3.3.5.1	Dohledové systémy	37
3.3.5.2	Elektronická bezpečnostní opatření.....	37
3.3.5.3	Mechanické zábrany	37

3.3.5.4	Bezpečnostní rámy	38
3.3.5.5	Prověřovací a taktická cvičení	40
3.4	Taktické postupy a prevence bezpečnostních složek USA.....	42
3.4.1	Vládní instituce v oblasti prevence USA	43
3.4.1.1	Ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických.....	43
3.4.1.2	FBI.....	44
3.4.1.3	FEMA, EMI	45
3.4.2	Taktika a výcvik.....	45
3.4.2.1	FLETC	45
3.4.2.2	ALERRT	46
3.4.2.3	Metodické příručky	46
3.4.2.4	Strategie RUN – HIDE – FIGHT	47
4	METODIKA	50
4.1	Analýza útoků aktivních střelců	50
4.2	Multikriteriální analýza.....	50
4.2.1	Volba soustavy kritérií a variant	51
4.2.2	Stanovení vhodné metody multikriteriální analýzy	53
4.2.3	Stanovení vah kritérií hodnocení	53
4.2.4	Vyhodnocení priority a následné doporučení	56
5	VÝSLEDKY.....	57
5.1	Střelba v Las Vegas (V1).....	58
5.1.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií	58
5.2	Střelba ve fakultní nemocnici Ostrava (V2).....	60
5.2.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií	60
5.3	Střelba v Uherském Brodě (V3)	61
5.3.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií	61
5.4	Noční klub Orlando (V4)	62
5.4.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií	62

5.5	Nový Zéland – islámská centra ve městě Christchurch (V5).....	64
5.5.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií.....	64
5.6	Obchodní centrum (Walmart), El Paso (V6)	66
5.6.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií.....	66
5.7	Základní škola Sandy Hook (V7)	67
5.7.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií.....	67
5.8	Stoneman Douglas střední škola (V8)	68
5.8.1	Stanovení hodnot relevantních kategorií.....	68
5.9	Kvantifikace a přehled dat	70
5.10	Stanovení vah kritérií	72
5.11	Srovnání kritérií a vyhodnocení priority	74
6	DISKUZE.....	80
6.1	Trendy dat vyplývající z analýzy.....	80
6.2	Doporučení preventivních opatření pro Českou republiku.....	82
7	ZÁVĚR.....	85
8	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	86
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	93
10	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	95
11	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK.....	96

1 ÚVOD

V současné době jsou útoky aktivních střelců stále častějším tématem. Nejsou to jen Spojené státy Americké, které se s touto bezpečnostní hrozbou rozsáhle potýkají, ale také Evropa včetně dalších světadílů registrují nárůst této hrozby. Střelba ve Fakultní nemocnici v Ostravě ze dne 10.12.2019 nás utvrzuje v tom, že ani Česká republika není výjimkou, proto je nutné na tuto hrozbu brát řádný zřetel.

V době vzrůstajícího extremismu a polarizace společnosti se setkáváme s případy, kdy jedinci spáchají trestné činy dokonce i v rozsahu útoku aktivního střelce. Je smutnou skutečností, že k těmto incidentům dochází také již v České republice. Současná odborná literatura se tímto problémem intenzivně zabývá a i když je zjevné, že některé faktory jako je mentální stav člověka mají velký vliv, na snadě mohou být i další faktory jako je preventivní působení bezpečnostních složek či socio-ekonomické podmínky společnosti při formování mentality pachatele, ale dozajisté i mnohé další. Proto je nezbytné pochopit jevy ve společnosti, které jsou podstatné v této souvislosti, abychom mohli minimalizovat ztráty na lidských životech a majetku.

Základní část této práce bude analýza různých faktorů korelujících s nejvýznamnějšími incidenty aktivního střelce a následně aplikování multikriteriální analýzy. Multikriteriální analýza nám umožní identifikovat v souboru mnoha komplexních faktorů a souvislostí ten incident aktivního střelce, jehož průběh a dopad můžeme zjednodušeně nazvat jako incident s nejmírnějším průběhem. Kritéria v rámci vybraného “nejmírnějšího” incidentu budou následně analyzována pro návrh vhodných bezpečnostních opatření v rámci kontextu České republiky.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

V úvodu diplomové práce se zaměříme na současný stav bezpečnostní hrozby aktivních střelců, postavení státu České republiky a využívaných nástrojů v boji proti tomuto fenoménu. Závěr teoretické části bude věnována postavení Spojených států amerických vůči této bezpečnostní hrozbě.

Primární zaměření praktické části této práce spočívá v analýze útoků aktivních střelců v období let 2006-2019. V průběhu analýzy budou identifikována hlavní kritéria, která mají vliv na průběh a konečný dopad útoků aktivních střelců. Mezi takovými kritérii můžeme sledovat při zhrubném přehledu literatury např. druh zvolené zbraně, prostředí útoku, ale i mnoho dalších. V neposlední řadě budou vyzdviženy ty incidenty aktivního střelce, které analýza shledá jako relativně nejrozsáhlejší a nejméně závažné. Pomocí stanovení škály budeme schopni vymezit relevantní podmínky vedoucí k závažnosti incidentů s následnou možností navržení preventivních opatření pro Českou republiku v kontextu těchto násilných incidentů.

Celá podstata této práce může být sumarizována do těchto cílů:

- CÍL 1:** *Úvod do problematiky aktivních střelců v kontextu současné společnosti*
- CÍL 2:** *Stanovení a vyhodnocení kritérií hrajících roli u nejdůležitějších útoků aktivních střelcův letech 2006-2019 pomocí multikriteriální analýzy*
- CÍL 3:** *Návrh doporučení bezpečnostních opatření z analýzy v kontextu České republiky*

2.2 Hypotézy

Zjednodušeně můžeme říci, že celá problematika útoků aktivních střelců spočívá v souhře mnoha faktorů, které vedou jedince ke spáchání tohoto trestného činu. Pro implementaci úspěšných preventivních opatření je nezbytné identifikovat ty faktory, které jsou více podstatné a které mají větší podíl na vznik incidentu aktivních střelců. Hypotézu obecně vymežující tento problém lze vyjádřit následovně:

HYPOTÉZA 1:

Existují faktory (kritéria), které ve větší míře ovlivňují průběh či celkový dopad útoku aktivních střelců.

Pro účely analýzy v rámci této práce bude aplikována multikriteriální analýza. Úspěšné aplikování multikriteriální analýzy umožní identifikovat ty faktory (kritéria), které ve vyšší míře ovlivňují celkový dopad a průběh dopadu útoku aktivních střelců. Potvrzení této hypotézy a identifikace jednotlivých faktorů právě pomocí multikriteriální analýzy nám umožní konstruovat preventivní opatření minimalizující význam kritických faktorů v kontextu útoku aktivních střelců. Hypotéza, kterou budeme analyzovat v praktické části zaměřená na identifikaci těchto kritických kritérií pomocí multikriteriální analýzy může být zformulována takto:

HYPOTÉZA 2:

Multikriteriální analýza umožňuje identifikaci kritérií, která jsou jednoznačně relevantní pro incidenci/vývoj/dopad útoku aktivního střelce

3 SOUČASNÝ STAV

3.1 Aktivní útočník

Hlavní úlohu předmětné diplomové práce zastává ozbrojený pachatel, jehož hlavním a primárním cílem je usmrtit co nejvíce osob. Takovou osobu česká společnost nazývá aktivním střelcem. Z předmětného názvu lze usuzovat, že jde o pachatele, který ke svému činu užije střelnou zbraň, ale skutečnost je taková, že útočník dle svých možností a schopností zvolí nástroj, který preferuje a užije ke svému činu. Pro představu lze uvést příklad, jenž je označován jako průlomový zaznamenaný útok aktivního střelce. Andrew Philip Kehoe (obrázek č. 1), dne 18.5.1927 v americkém státě Michigan rozmístí v prostorách školní budovy trhavinu, která následně usmrtila 44 obětí, z čehož převážnou část tvořily děti. Ty, které výbuch přežily, Kehoe usmrtil střelnou zbraní. Termín „šílený střelec“ můžeme označit pouze za výraz mediální a nelze jej považovat za výraz odborný [1].

Obrázek 1 – Andrew Philip Kehoe s manželkou [2].

Z pohledu výše uvedených informací se nabízí označení aktivní útočník. V publikacích se však převážně uvádí termín šílený střelec. Definicí šíleného střelce lze vymezit jako: „*vysoce agresivní pachatele, kteří v krátkém časovém období spáchají masovou vraždu pomocí střelné zbraně či zbraní, často v kombinaci s nástražnými a výbušnými systémy*“[3]. Toto sousloví v kontextu vyvolává nutkání ubírat se k podmínění šíleného z pohledu psychologie. Není pravdou, že šílení střelci jsou vždy psychiatricky diagnostikováni. Předmětné označení v cizí literatuře ani mediálních zdrojích není známo. Opět se dostáváme ke skutečnosti, že se jedná pouze o mediální označení masových vrahů užívající ke svému jednání střelné zbraně. Aktivního či šíleného střelce lze označit za nebezpečného pachatele, který má v úmyslu usmrtit v krátké časové ose conejvíce osob. Můžeme tedy konstatovat, že takový pachatel spáchá masovou vraždu. Forenzní psychologie definuje masovou vraždu jako likvidaci čtyř a více lidí v jednom okamžiku, tj. na jednom místě a v jednom časovém dění [1].

Obdobným způsobem definuje masového vraha Drbohlav, který uvádí, že masovým vrahem je osoba, která spáchá vraždu na dvou a více osobách v krátké časové ose, tedy bez delšího časového odstupu mezi jednotlivými vražednými útoky [4]. Šílení střelci jsou však natolik individuálním a extrémním jevem, že stále hledáme hlubší a uspokojivější vysvětlení [1].

V policejní terminologii České republiky se nejčastěji užívá termín „aktivní útočník“ avšak převažuje rozšířenější označení „aktivní střelec“, ovšem význam je identický. V širokém spektru literatury lze vyhledat několik definic aktivního útočníka, Pro účely předmětné práce bude využita definice a označení vycházející z typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu STČ 14 – AMOK – útok aktivního střelce. Vycházíme tedy z označení „aktivní střelec“ a definice „*Nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob*“[5].

3.1.1 Charakteristika „aktivních střelců“

Přes stále se zvyšující výskyt fenoménu aktivních střelců v celosvětové působnosti není toto téma v české kriminologii dostatečně zpracované, což může působit dojmem, že tato trestná činnost je pro Českou republiku pouze okrajová. S ohledem na výskyt těchto fenoménů zejména v zahraničí, však neznamená, že se nás tato problematika netýká [6].

Nemusíme rozsáhle odůvodňovat z jakého důvodu, neboť stačí poukázat na událost ze dne 10. prosince 2019, kdy kolem 07:15 hodin vchází do čekárny traumatologické ordinace Fakultní nemocnice v Ostravě pachatel, jenž bez váhání zahájí palbu ze střelné zbraně do přítomných návštěvníků čekárny. V důsledku tohoto masakru přichází o život sedm lidí [7].

Jednotlivé případy aktivních střelců jsou označovány termínem signální zločiny, které v naší společnosti jednoznačně ovlivňují současnou atmosféru a náladu. Vyvolávají pocit frustrace, že ve světě ve kterém žijeme, je cosi v nepořádku. Tyto myšlenky nás motivují a upevňují v názorech, že je třeba dynamicky zjednat nápravu. Tím dochází ke zjevnému posunu v názorech a postojích ke kriminalitě a trestní justici, kdy orgány činné v trestním řízení, politici a další složky hledají vhodnou odpověď a vysvětlení daných událostí. Reakce těchto orgánů se může nést jak ve změně trendu kriminální politiky, tak i přímého posílení trestní represe na podkladě změny zákona [6].

Nedávná událost aktivního střelce v našich podmínkách je dostatečným motivem k uvědomění si, že se nejedná již pouze o problematiku zahraniční. Jednoznačným markantním znakem takových útoků je prostor s velkou fluktuací a hustotou obyvatel. Můžeme tedy hovořit o místech veřejně přístupných, zejména školních zařízeních, sportovních halách, nákupních centrech, zdravotnických zařízeních a dalších obdobných prostorách, kde nemá pachatel problém s infiltrací. Z hlediska způsobu provedení aktivního střelce můžeme konstatovat, že jde o činy promyšlené a dlouhodobě připravované, nebo v opačném případě může jít o realizaci afektivního jednání, kterému předchází silné emocionální rozrušení v podobě hněvu, afektu či zloby. V obou situacích je podstatná iniciační situace, která vyvolává možné realizování takového útoku. Tendenci k realizaci agresivního jednání zvyšuje například pocit bezmoci, absence

alternativních voleb, provokující projevy, výsměch, urážky a v neposlední řadě podíl alkoholové intoxikace či jiných omamných a psychotropních látek [8].

Oběťmi aktivních střelců jsou z pravidla náhodní lidé, ačkoliv je znám nespočet událostí, v rámci nichž útočník své oběti záměrně vytipoval podle etnické, sociální, náboženské či politické příslušnosti. Dalším důležitým kritériem, jenž můžeme hodnotit je způsob držení zbraně, zda disponuje zbraní drženou legálně či nelegálně. Převážné zastoupení pro realizaci takových útoků mají krátké palné zbraně, avšak v mnoha případech aktivní střelci disponovali také dlouhými poloautomatickými zbraněmi. Texaská státní univerzita analyzovala případy aktivních střelců v celých USA v období 2000 až 2010, přičemž bylo zjištěno, že z 84 případů byla v 60 % využita krátká střelná zbraň a v 27 % došlo k užití dlouhé střelné zbraně. Přesto nemůžeme hovořit o zastoupení pouze střelných zbraní [9]. Jako příklad můžeme uvést masovou vražedkyni Olgu Hepnarovou, která se svému činu užila nákladní automobil, jehož prostřednictvím usmrtila několik osob stojících na tramvajové zastávce. Na obrázku č. 2 je zachyceno místo činu, několik okamžiků po uvedeném skutku. V porovnání z pohledu pohlaví jsou jasně dominantní pachatelé mužského pohlaví, jenž ke svému činu upřednostňují střelné zbraně oproti ženám, které volí zbraně jiného typu, jako uvedená Hepnarová [1].

Obrázek 2 – Místo činu vražedkyně Olgy Hepnarové [10].

3.1.2 Motivace aktivních střelců

Fenomén aktivních střelců můžeme krajově osvětlit i prostřednictvím několika kriminologických a psychologických teorií zaměřených zejména na agresivitu pachatele. Kriminologické teorie mají stanovit, které faktory a skutečnosti mají v genezi kriminality podstatnou roli cílenou na zjištění způsobů řešení, přesněji jak předcházet takovým útokům, či alespoň snižovat negativní následky [11].

Osobnostní rysy aktivního střelce bývají projevovány z pravidla výběrem místa útoku, způsobem provedení a dobou útoku. Z pohledu přístupu oběti včetně policie České republiky (dale jen PČR) je typologie pachatele nesmírně důležitá. V případě, kdy je oběť schopna rozpoznat s jakým typem pachatele má co dočinění, je možné svým chováním minimalizovat možné dopady jednání vůči své osobě. V praxi je toto však takřka nemožné. Převážná část společnosti nemá ponětí, jak by v případě takového útoku reagovala. Stejně tak je nad rámec našich schopností rozpoznat proti jakému pachateli stojíme [12]. Z obecného hlediska můžeme pachatele trestných činů rozčlenit do několika typů, což nám může posloužit jako profilace jednotlivých aktivních střelců, znázorněné v tabulce č. 1 [13].

Tabulka 1 – Typologie pachatelů trestných činů [13].

TYP PACHATELE	VLASTNOSTI	NEBEZPEČNOST ČINU
Mentálně nedostatečný	nízká inteligence, nižší rozumové schopnosti	nepromyšlená násilná trestná činnost
Socializovaný	krátkodobá ztráta sebekontroly (pouze po dobu útoku)	činu lituje, pravděpodobnost opakování nízká, trest má výchovný charakter
Neurotický	zpravidla mladí lidé trpící neurotickými poruchami (frustrace ze života)	amatérské provedení trestného činu, chaotický útěk, zanechání zřetelných stop
Psychopatický	promyšlené jednání, většina recidivistů	výrazné rysy odchylné od ostatní populace, 30% zastoupení, trestná činnost závisí na temperamentu a charakteru pachatele

Přesto, že jsou motivy těchto trestných činů leckdy nejasné, můžeme předpokládat, že aktivní střelci jsou motivováni k vykonání masových vražd z náboženských, politických, sociálních či interpersonální pohnutek. Tyto motivy můžeme rozdělit do dvou základních pilířů:

- makrosociální – motivem této skupiny je nespokojenost jedinců v dané společnosti, subjektivní vnímání pachatelů sociálních, kulturních a politických cílů, které na něj mají negativní vliv.
- mikrosociální – z velké části interpersonální a intrapersonální konflikty, vina ukládána konkrétnímu viníkovi či skupině osob odpovědných za vzniklou situaci pachatelova jednání [11].

Z pohledu motivace podle Čírtkové, můžeme aktivní střelce rozdělit do čtyř skupin:

Střelci v amoku, jednající v rámci aktu zuřivosti, záchvatu či šílenství. Vyznačují se prudkým výbuchem často nekontrolovatelného hněvu, kdy jedinec ztrácí svou tvář.

Aktivní střelci z frustrace, jsou jedinci, jenž jednájí pod tlakem svých životních událostí, kterými mohou být problémy v soukromém životě, ztráta povolání, či absence finančních prostředků. Frustrace vyvolá nepříznivé emoce, nejčastěji hněv, který vyústí k agresivnímu chování. Hlavním rozdílem oproti střelci v amoku, je doba působení těchto stresorů. Pro střelce z frustrace je typické dlouhodobější trvání této životní tísně. Jedná se zejména o jedince uzavřené, kteří mají špatnou sebekontrolu a často předmětné útoky končí sebevraždou.

Šílení střelci z fanatismu, jsou skupinou, která jedná podle svého úsudku. Oběti označuje jako viník zla a svou roli staví do pozice zabijáka či lovce hříšníků. Charakteristickým znakem je pro tuto skupinu střelců nesnášenlivost vůči svým obětem a precizně připravený plán útoku. Sebevražedné sklony zde nejsou přítomné. Střelec má v úmyslu místo činu opustit.

Šílení střelci kultovního rázu, předmětná skupinu útočníků vychází z inspirace předešlých událostí. Zpravidla se jedná o mladší jedince, kteří kladou důraz na přípravu samotného aktu. Mohou zde být projevy jistých rituálů [1].

Z pohledu prevence a predikce těchto událostí narážíme na jisté limity, které nám znemožňují generalizovat konkrétní útoky do jistého koherentního rámce trestných činů, důsledkem je mimo jiné nesourodost motivů konkrétních pachatelů. Přesto lze uvažovat z perspektivy daných teorií a přístupů z poznatků neurofyziologických výzkumů, konceptu psychopatické osobnosti a poznatky socializační teorie. Neurofyziologie přinesla mnohá zjištění v oblasti předmětného fenoménu aktivních střelců. Řada klinických studií prokázala, že mozkové dysfunkce a patologické změny způsobené chorobou, ale i úrazem v důsledku nehody, mají mnohdy vliv na změny chování jedince, které následně vyústí ve spáchání nepochopitelného násilného jednání vůči svému okolí. Jako příklad takového profilu lze uvést masového vraha Charles Joseph Whitman, který ke svému běsnění užil nože a střelné zbraně, prostřednictvím nichž usmrtil 17 lidí, včetně své matky a ženy [14].

Druhým použitelným konceptem je obecně známý psychopatický profil. Tyto osobnostní rysy byly i u některých pachatelů aktivních střelců. Takovými rysy jsou absence soucitu, nedostatečná kontrola, absence pocitu viny, egocentrismus, absence smyslu zodpovědnosti, asociální chování, absence sebereflexe atd. Takoví pachatelé jsou svým způsobem bezohlední, na jakékoliv překážky či odpor reagují násilným chováním či agresí. Svědomí je u těchto osob velmi slabě rozvinuté a schopnost sebekontroly dramaticky snižená. V mezilidských vztazích, pokud jsou schopni nějaké trvalejší udržet, vyhledávají podobně asociálně založené jedince. Z uvedeného obsahu je nutné vyzdvihnout, že ne každý psychopat musí mít tendence stát se jedním z aktivních střelců a naopak, ne každý aktivní střelec musí vykazovat profil psychopata. Psychopati jsou obvykle nenápadní jedinci, obvykle se adaptující do běžného sociálního prostředí a pouze v jistých kritických situacích dochází k aktivaci neobvyklých psychopatických reakcí. Proto je odhalení přípravy takových činů poměrně obtížná až nemožná. Přesto tyto skutečnosti z hlediska anamnéz několika pachatelů aktivních střelců, lze konstatovat skutečnost, kdy šlo o jedince komplikované osobnosti, neschopné empatie, avšak dostatečně inteligentní a egocentricky orientované. Někteří jedinci měli megalomanské sklony a touhy změnit společnost [15].

Třetím konceptem teorie vztahující se k aktivním střelcům je proces socializace. V rámci těchto teorií lze tento proces označit termínem teorie učení, týkající se učení odchýlného sociálního chování včetně chování kriminálního, jako každého jiného chování v průběhu socializačního procesu. Ubírání se k násilí a řešení konfliktů touto formou, včetně kladného vztahu ke zbráním může být proces socializace. Zde se nabízí přímá úměra, kdy v oblastech snáze dostupnějších v držení střelných zbraní lze předpokládat vyšší stupeň nebezpečnosti pro výskyt aktivních střelců [14].

3.2 Lonewolf

Osamělí vlci se v současném světě stávají pravděpodobně jedním z největších a nejprobíranějších témat radikálního terorismu [16]. „*Terorismus znamená cílevědomé použití násilí páchaného vládními agenty nebo subnárodními skupinami, obvykle proti nebojujícím osobám, za účelem získání pozornosti veřejnosti a jejího následného ovlivňování. V nejobecnější rovině je však terorismus chápán jako forma organizovaného násilí, obvykle záměrného proti nezúčastněným osobám, za účelem dosažení politických, kriminálních a jiných cílů*“ [17].

Česká republika zastává demokratický systém státu, který je zaměřen na respektování lidských práv a svobod. Můžeme říci, že se naše republika nachází v relativně bezpečné zóně, proto u nás nejsou tak markantní náboženské, politické či jiné rozdíly [18].

Cílem terorismu je snaha o přilákání pozornosti, každý spáchaný čin je zjevným poselstvím pro společnost. Úmysl takového jednání je ovlivnění rozhodovacích schopností subjektu, proti němuž je čin veden a má mít za následek, pod vlivem strachu, rozhodnout ve prospěch požadavků útočníka. Teroristé jsou schopni dlouze vyčkávat a realizovat svůj čin ve chvíli, kdy se nejméně očekává. Společnost je zasažena na citlivých a zranitelných místech, čímž obcházejí sofistikované prvky obrany. Těmito způsoby dosahují velkých ničivých účinků se značným dopadem na psychologii společnosti [19].

3.2.1 Charakteristika Lonewolf

Typologii osamělých vlků vytvořil Raffaello Pantucci na podkladě rozsáhlé studie džihádistických teroristických útoků v Severní Americe a Evropě. Ve studii člení uvedené jedince do čtyř kategorií.

1. Samotář (Loner) terorista, který své činy odkazuje a odůvodňuje extrémní ideologií. Jde o pasivního konzumenta extremistické propagandy, bez kontaktu na extremistické skupiny. Není žádný důkaz o možném využití jedince jako nástroje velení pro vykonání teroristického činu. V těchto případech je nejobtížnější určit skutečnou motivaci osobnostních problémů a případnou zástěrku ideologických cílů.
2. Osamělý vlk (Lone Wolf) podobný model samotáře, avšak v těchto případech můžeme prokázat jistou úroveň propojení vůči jiné skupině extremistických hnutí např. v internetovém prostředí. Též jsou zde daleko menší pochybnosti o extrémní ideologických vlivech, neboť právě ty mají nejpodstatnější podíl na motivaci. Autoradikalizace je umocněna kontaktem na širší hnutí.
3. Smečka osamělých vlků (Lone Wolf Pack) je ve směs více jedinců předešlého typu. Skupina bez vazby na širší extrémistické hnutí, nebo vazby nejsou založeny na způsobu velení a řízení.
4. Osamělý útočník (Lone Attacker), jedinec operující na podkladě hierarchistického velení a řízení extrémistického hnutí. Oproti výše uvedeným typům jde o jedince jasně zastávajícího své místo v hnutí s jednoznačnými vazbami na další členy, kterým je podvolen [20].

3.2.2 Motivace Lone Wolf

Motivace osamělého vlka k teroristickým činům může být způsobena frustrací a nenávisť vůči společnosti popřípadě psychickými projevy. V případech, kdy se útočník přihlásí k jisté ideologii, měli bychom být v rámci analýzy obezřetní, neboť ideologické odůvodnění může být v samotném procesu druhotným faktorem či jen lživou informací. V takových případech je ideologické odůvodnění formou extrémistické rétoriky z internetového prostředí určeno jen pro zvýšení medializace a zviditelnění svého jednání. Přesto nemuselo být primárním motivem pro spáchání

uvedeného jednání [20]. Problematické může být posouzení motivace i z opačného pohledu. Osamělý vlk jednoznačně motivovaný politickou ideologií může veřejně odmítat politickou motivaci, aby nepoškodil své ideologické hnutí, z něhož vychází [21].

Z pohledu krátkodobé motivace bylo realizovaným výzkumem osamělých vlků zjištěno, že 74 % teroristů v průběhu roku před samotným aktem procházelo zvýšenou stresovou zátěží [22]. Všechny zkoumané faktory osamělých vlků jsou pro každou událost jedinečné. Přesto můžeme konstatovat, že převážná většina těchto útočníků kombinuje širší rámec extremistických ideologií s prolínajícími se křivdami, což vytváří unikátní ideologii a subjektivní osobnostní frustraci [21].

3.2.3 Aktivní střelec vs. Lone Wolf

V souhrnu výkladů obou definic považují za nutné upřesnit významný rozdíl mezi těmito fenomény. V první řadě výraz osamělý vlk se využívá v souvislosti výkladu terorismu, tedy v rámci náboženských, politických nebo jiných ideologických motivů. V rámci naší české společnosti pachatelé tyto motivační pohnutky neměly, vždy se jednalo o subjektivní křivdy a frustrace.

3.3 Taktické postupy a prevence bezpečnostních složek ČR

3.3.1 Legislativní rámec ochrany měkkých cílů

Bezpečností můžeme rozumět širokou škálu významů z obecných tvrzení podle jednotlivých oborů. Jedna z nejčastěji využívaných definic bezpečnosti je: „*Stav, kdy je systém schopný odolávat známým předvídatelným i nenadálým vnitřním i vnějším hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům, případně celému systému tak, aby byla zachována struktura systému jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí*“ [23]. Rozumíme tím, míru stability systému a schopnost reagovat na nežádoucí situace. Výklad pojmu bezpečnost můžeme nalézt v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. V tomto souladu používáme terminologii bezpečnost státu, která je členěna na dvě úrovně vnitřní a vnější. V rámci výkladu

bezpečnost státu můžeme také hovořit o Národní bezpečnosti, tento termín je využíván zejména v USA, které tímto termínem označují podstatné legislativní dokumenty např. National Security Strategy [23].

V souvislosti s problematikou aktivních střelců koresponduje výklad vnitřní bezpečnost státu, jelikož hlavní oblastí vnitřní bezpečnosti je vnitřní bezpečnostní prostředí, které je souhrnem vnitřních bezpečnostních podmínek, legislativních ustanovení, které mají zajistit vnitřní funkci a strukturu státu vedoucí k ochraně demokratických základů, ochranu bezpečnosti a vnitřního pořádku a zejména ochraně života, zdraví a majetku občanů na území české společnosti. Výkonnými orgány za mírového stavu jsou složky integrovaného záchranného systému (dale jen IZS). V případě vojenského ohrožení se stává výkonným orgánem zejména Armáda České republiky (dale jen AČR). V rámci legislativního rámce Bezpečnostní strategie 2015 je bezpečnostní systém propojení rovin politického prostředí, vojenského prostředí, ochrany obyvatelstva, vnitřní bezpečnosti a dále legislativní, sociální a hospodářské [24].

Stěžejním dokumentem úzce související s danou problematikou připravenosti ČR na události aktivních střelců je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, zpracována MV Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru ČR. Obsahem této koncepce je popsán rámec a principy k ochraně obyvatelstva v celém rozsahu. Je zde definováno, že jisté změny v bezpečnosti prostředí si žádají činnorodé zainteresování všech subjektů při mimořádné události (dale jen MU), nikoliv jen síly a prostředky bezpečnostních složek. Dokument byl zpracován pro zlepšení systému ochrany obyvatelstva [25].

V souvislosti s ochrannou měkkých cílů vůči násilným útokům vydalo ministerstvo vnitra (dale jen MV) v roce 2016 další metodický dokument Základy ochrany měkkých cílů, který definuje jednotlivé měkké cíle a stanovuje normy pro jejich ochranu [26].

Dalším stěžejním dokumentem vydaným MV v roce 2017 se stala Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020. Dokument obsahuje základy k rozvíjení systému ochrany měkkých cílů. V souladu s fungujícím národním systémem ochrany měkkých cílů lze pružně, rychle a komplexně reagovat na hrozící nebezpečí vůči měkkým cílům [27].

S ohledem na stále rostoucí celosvětovou problematiku v oblasti aktivních střelců stoupají nároky na zvýšení bezpečnostní opatření a ochranou před takovými útočníky. Z těchto důvodů byla také Česká republika nucena vůči těmto bezpečnostním hrozbám

patříčně reagovat. Bylo nutné vydat patřičnou metodiku sjednocující postupy složek IZS a veřejných institucí pro případ výskytu takových útoků na našem území. Základním pilířem metodických postupů složek IZS se stal 1. ledna 2014 Katalogový soubor typových činností složek IZS při společném zásahu STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce pod číslem jednacím MV-68191/PO-IZS-2013 [5].

V neposlední řadě je nutné zmínit další metodiku úzce související s problematikou aktivních střelců, kdy pachatel může zvolit místem svého útoku školské zařízení. K tomuto účelu vešla v účinnost dnem 1. září 2016 Metodika MV pro aplikaci nové technické normy ČSN 734400, Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení do praxe. Stručně popsáno norma stanovující zajištění bezpečnosti v prostorách školských zařízení, identifikaci a analýzu rizik. Z pohledu jednotlivých krajů jsou to dále plány konkrétních činností pro nasazení sil a prostředků a následnou koordinaci [28].

Poslední zmíněnou metodikou je brožura 10 principů zodolnění měkkého cíle, která byla zpracována MV Centrem proti terorismu a hybridním hrozbám v kontextu zásad metodiky k základům ochrany měkkých cílů [29].

3.3.2 Měkké cíle

V rámci stanovení přesné definice měkkých cílů narážíme na obdobný problém, jako tomu bylo u ustálené definice „aktivního střelce“. Neexistuje žádná stanovená obecně používaná definice. Oxfordský slovník definuje měkký cíl Soft Targets, jako něco zranitelného, snadno napadnutelného a nezabezpečeného. V opačném případě můžeme hovořit o tvrdých cílech, objekty dobře zabezpečené. Plánování vůči takovým cílům je zpravidla časově, finančně a konspirativně náročnější, přičemž vyhlídka na úspěch je velice malá. Takovými cíli jsou např. jaderné elektrárny, vojenské a policejní budovy. Třetí specifickou skupinu tvoří kritická infrastruktura, jejíž ochrana je řešena prostřednictvím krizového zákona. Důvodem objasnění těchto skupin je skutečnost, že prvky kritické infrastruktury se mohou leckdy překrývat s místy velké koncentrace lidí, tedy měkkých cílů. Vztahy a rozdíly mezi jednotlivými skupinami znázorňuje obrázek č. 3 [30].

Obrázek 3 – Grafické znázornění definice měkkého cíle [30].

Ochrana měkkých cílů je diskutovanou problematikou již řadu let. Ministerstvem vnitra České republiky byl v květnu 2017 vydán dokument koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020. Cílem předmětného dokumentu, je rozšíření podvědomí veřejnosti v oblasti ochrany měkkých cílů. Současně pomoci soukromým institucím a subjektů s ochrannou života a zdraví fyzických osob proti možným hrozbám. Přijetí bezpečnostních opatření vůči měkkým cílům bylo přijímáno zejména na podkladě dobrovolnosti majitelů a provozovatelů, proto byl vytvořen soubor ucelených informací k realizaci takových opatření. Cílem těchto opatření není nijak nahrazovat činnost IZS a celého bezpečnostního aparátu, nýbrž je efektivně doplňovat a na své bezpečnosti se aktivně podílet. Metodika základy ochrany měkkých cílů definuje základní informace ve smyslu, co jsou měkké cíle, kdo je potencionální útočník a zejména definuje informace o bezpečnostních krocích, které je možné učinit v rámci zvýšení ochrany měkkých cílů. Poskytuje jisté pokyny, jak se chovat v případě hrozícího či probíhajícího útoku a předcházet či detekovat hrozící nebezpečí. Také definuje instrukce jakým způsobem vyrozumět složky IZS, jakým způsobem komunikovat a předávat potřebné informace. Je nutné podotknout, že bezpečnostní hrozby jsou pro jednotlivé skupiny objektů specifické.

Ministerstvo vnitra ČR vymezuje měkké cíle jako: „*veřejně frekventovaná místa, snadno napadnutelné objekty nebo místa nevojenského charakteru, která nejsou permanentně střežena ozbrojenými složkami nebo jiným způsobem, případně nejsou střežena vůbec. Takováto místa a objekty se vyznačují zejména stálou nebo dočasně vysokou koncentrací osob, symbolickým, kulturním či náboženským významem nebo tvoří významnou součást infrastruktury státu, jejíž narušení má negativní dopad na fungování systému a tím i na společnost*” [30].

Do skupiny měkkých cílů řadíme:

- školská zařízení, koleje, menzy, knihovny
- nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení
- shromáždění, průvody, demonstrace
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra
- bary, kluby, diskotéky, restaurace, hotely
- církevní památky a místa určená k uctívání
- parky a náměstí, turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie
- sportovní haly a stadióny
- významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce [30].

Vyskytuje se velké množství událostí, které svou povahou nesplní kritéria pro zpracování bezpečnostního plánu a přijetí opatření ze strany systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti, ale konkrétně pro měkké cíle znamenají velice závažný zásah do jeho běžného fungování. Proto je nutné, aby se zavedla opatření pro eliminaci rizik a zvýšení bezpečnosti měkkých cílů. Příkladem pro představu může být rizikový koncert. Bezpečnostní plány realizované pro měkký cíl mají svůj podstatný preventivní význam, neboť se zvýší povědomí zaměstnanců o dané problematice, kteří se mohou na případný útok lépe připravit a adekvátně mu případně čelit [31]. Na uvedeném schématu obrázek č. 4 jsou uvedené jednotlivé body, která nás mohou metodicky vést k uvědomění, za účelem zdokonalování ochrany měkkých cílů.

Obrázek 4 – Schéma ke zdokonalení ochrany měkkých cílů [26].

V rámci fungujícího systémů ochrany měkkých cílů se opíráme o několik důležitých bodů, jenž nám tento cíl vymezují.

- metodické vedení a vzdělávání, co nejvíce propagovat informace a vědomosti z oblasti ochrany měkkých cílů, co největšímu množství protagonistů měkkých cílů i široké veřejnosti.
- dotační podpora, jde obzvláště o motivaci majitelů a provozovatelů měkkých cílů ke zvýšení způsobilostí připravit se a reagovat na případný násilný útok.
- komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe. Myšlená komunikace a výměna informací mezi subjekty zasaženými problematikou měkkých cílů a MV.
- aktivní přístup PČR k ochraně měkkých cílů. Úkoly policie jsou v této oblasti měkkých cílů zcela nepostradatelné. Za jistých podmínek, lze k ochraně měkkých cílů povolat AČR [27].

3.3.3 Katalogový soubor k typové činnosti „AMOK“

3.3.3.1 Pojem „AMOK“

Počátky výrazu AMOK se datují již do doby 16 století, kdy se malajští bojovníci vrhali za tohoto pokřiku na nepřátele bez ohledu na své životy. Pojem vychází z malajštiny v překladu „*odevzdat v boji i to poslední*“. Výklad tohoto pojmu můžeme definovat jako vražedné šílenství ve stavu změněného vědomí. Jednalo se o bojovou techniku pramenící z odstranění strachu z vlastní smrti. S postupem doby se AMOK odklonil od válečného bojiště ve formě protestů vůči sociálním podmínkám. V tom okamžiku již nešlo o hrdinství bojovníků, ale spíše o duševní patologii. V počátku dvacátého století tyto projevy amoku výrazně klesly, příčinou bylo opatření britské koloniální správy, v němž bylo uvedeno, že každý pachatel amoku bude postaven před soudní aparát. Od typického amoku se aktivní střelci v západní kultuře v mnohem liší. O aktivních střelcích se toho příliš neví. Není možné provést seriózní psychologické zkoumání, jelikož ve většině takových útoků dojde k usmrcení pachatele, buď rukou jeho vlastní, nebo samotnou policií. Samotná sebevražda aktivního střelce těsně po aktu se považuje za typický konec tragédie. Pro sestavení psychologického profilu takového útočníka můžeme čerpat informace pouze z okruhu pozůstalých či osob blízkých pachatele. Tyto předané informace jsou z pravidla ovlivněny současnou událostí, proto v této problematice máme pouze omezené poznatky [1].

Typové činnosti složek IZS při společném zásahu jsou zpracovány podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Typovou činnost vydává MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR odbor IZS a výkonu služby. Typová činnost obsahuje postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události. Typová činnost složek IZS STČ 14/IZS – Amok – útok aktivního střelce obsahuje postup složek IZS při mimořádné události, za níž došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou tj. aktivním střelcem vůči jiným osobám s cílem usmrcení. Vychází ze situace, že pachatel je pravděpodobně stále na místě události a pokračuje ve svém jednání. Eliminace aktivního střelce je zákrok, který zabezpečuje výlučně PČR. Eliminace má nejvyšší prioritu a nesnese odkladu. PČR proti aktivnímu střelci využívá všech zákonných oprávnění vůči „nebezpečným pachatelům“.

Při případném a velmi pravděpodobném použití služební zbraně dodržují policisté přiměřené opatrnosti vůči zúčastněným osobám, aby nedošlo k ohrožení jejich života a zdraví. V rámci předmětného zákroku dochází ke spolupráci s jednotlivými složkami IZS, kterým je policie povinna zajistit ochranu před aktivním střelcem. Složky IZS si při plnění úkolů mohou navzájem zapůjčit adekvátní osobní ochranné pracovní prostředky potřebné pro zásah odpovídajícímu stupni nebezpečí [5].

3.3.3.2 Obsah typové činnosti AMOK

Uvedená typová činnost je jedna ze současných sedmnácti typových souborů k realizaci společného zásahu složek IZS dle specifického zaměření. Obsah dokumentu je rozdělen do devíti listů znázorněno v tabulce č. 2 [5].

Tabulka 2 – Jednotlivé listy katalogového souboru STČ14 - AMOK [5].

	Název listu	číslo jednací
1	List katalogového souboru typové činnosti	-
2	Redakční a orientační list katalogového souboru typové činnosti	MV-68191/PO-IZS-2013
3	Změnový list souboru typové činnosti	MV-68191/PO-IZS-2013
4	Společný list složek integrovaného záchranného systému	PPR-4336/\$J-2013-99011
5	List velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému	PPR-4336/\$J-2013-99012
6	List operačních středisek složek integrovaného záchranného systému	PPR-4336/\$J-2013-99013
7	List Policie České republiky	PPR-4336/\$J-2013-99014
8	Příloha listu Policie České republiky	PPR-4336/\$J-2013-99015
9	Přehled vybraných souvisejících předpisů a literatury	PPR-4336/\$J-2013-99016

3.3.3.3 Charakteristika mimořádné události

Pro aplikaci předmětné typové činnosti nelze vycházet pouze z předpokladu útočníka užívající střelné zbraně, jak bylo uvedeno v definici aktivního střelce, dochází k využití této typové činnosti též v případě jakéhokoliv útoku nebezpečného pachatele s úmyslem usmrtit co nejvíce osob s využitím jakéhokoliv smrtícího nástroje a předpokladu stále trvajících útoku. Samotná činnost složek IZS v místě zásahu se člení do pěti základních fází.

1. Eliminace aktivního střelce – PČR musí reagovat velmi rychle; prioritou na místě je okamžitá eliminace aktivního útočnicka, tak, aby zabránila v dalším pokračování jeho jednání; speciální policejní jednotky zpravidla zasahují až v druhém sledu.
2. Vyžádání součinnosti složek IZS za účelem eliminace aktivního střelce – v této fázi přichází v úvahu využít síly a prostředky hasičského záchranného sboru pro účely poskytování techniky potřebné k osazení nedostupných míst příslušníky policie např. odstřelovačů apod.
3. Záchrané a likvidační práce, které přicházejí úvahu až ve fázi eliminace útočnicka. Do této činnosti se již zapojují všechny složky IZS, včetně ošetřování potencionálních obětí ze strany zdravotnické záchrané služby.
4. Psychosociální pomoc osobám zasažených mimořádnou událostí, tedy pomoc všem osobám zasaženým danou událostí, nejen obětem tragické události, ale také rodinám obětí včetně účastníkům zákroku v řadách IZS.
5. Předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení. Poslední tři fáze činnosti IZS se od okamžiku eliminace aktivního útočnicka navzájem prolínají.

V rámci řešení dané události lze předpokládat vznik stresového chování a paniky u zúčastněných osob. V rámci zákroku musíme počítat s možností dlouhotrvajícího zásahu s velkými nároky a potřebami na síly a prostředky IZS. S tím související velký psychologický nátlak osob podílejících se na zásahu. Lze očekávat obrovský mediální zájem a s tím spojené nároky v poskytování informací o dané MU. Posledním předpokladem, jsou zvýšené nároky v poskytování psychologické intervence [5].

3.3.3.4 Organizace a řízení místa zásahu

Tyto postupy můžeme nalézt ve společném listu složek IZS. Velitelem takového zásahu je jednoznačně příslušník PČR. Jde o policistu, který se na místo MU dostaví jako první, avšak jde o velitele čistě z formálního hlediska, neboť takový policista věnuje veškeré úsilí do vyhledávání a eliminace aktivního střelce. Z pravidla je první zasahující policista zastoupen velením jiným policistou, jenž může vést koordinaci zásahu následných posil. Koordinaci v operační úrovni stanovuje informační operační středisko (dale jen IOS) Krajského ředitelství PČR, které spolupracuje s jednotlivými operačními středisky IZS. Takové řízení je stěžejní zejména do doby eliminace aktivního střelce. Na

taktické úrovni řízení velitel zásahu PČR velmi úzce spolupracuje s velitelem jednotek požární ochrany a vedoucím pracovníkem zdravotnické záchranné služby (dale jen ZZS), které informuje o důležitých skutečnostech a možných rizicích v rámci zásahu. V rámci organizace místa události PČR aktivuje za účasti spolupráce s ostatními složkami IZS dvě základní zóny, nebezpečnou a vnější. Nebezpečná zóna je vymezený sektor zejména pro jednotky PČR, které provádějí zákrok směřující k eliminaci aktivního útočnicka. Rozloha těchto sektorů je přímo závislá v místě události. Vnější zóna je mimo jiné nástupním prostorem pro posilující jednotky složek IZS. Prostor je dále vymezen pro zřízení místa události tj. stanoviště velitele zásahu, stanoviště pro poskytování přednemocniční lékařské neodkladné péče, stanoviště nástupního prostoru složek IZS, týlový prostor, stanoviště pro kontrolu a ztotožnění evakuovaných osob, stanoviště pro poskytování psychosociální péče atd. Hranice a vymezení vnější zóny zřizuje PČR a dohlíží na bezpečnostní uzávěry podle potřeb sil a prostředků ve spolupráci s obecní policií [5].

3.3.4 Taktické postupy PČR při eliminaci aktivního střelce

Policejní orgán musí na oznámení týkající se aktivního střelce reagovat neprodleně. V době minulé se taktické postupy PČR proti ozbrojeným pachatelům zcela lišily. První hlídky v místě zajišťovaly místo události a vyčkávaly do příjezdu jednotek rychlého nasazení či jiných specializovaných útvarů. Současný model a taktika zákroku má zcela jiný charakter s jasným a prioritním cílem, eliminovat aktivního střelce. Poskytování první pomoci zraněným obětem se staví do sekundárních činností a připadá v úvahu až po zneškodnění pachatele. Tato změna taktiky zákroku má opodstatnění v minimalizaci úmrtí a počtu zraněných v důsledku zkrácení akční doby pachatele [32].

Za účelem eliminace útoku aktivního střelce se příslušníci PČR vystavují obrovskému psychickému a fyzickému tlaku, není nikdo jiný než příslušníci PČR, kteří tuto tíhu musí zvládnout. Právě z toho důvodu by takový zákrok měly vykonat specializované útvary, které jsou pro takové zákroky cvičeny a testovány. Avšak z pohledu časové osy takových činů, kdy útoky trvají z pravidla od 13 do 15 minut, jsou tyto zákroky na bedrech prvních zasahujících hlídek PČR tzv. prvosledových hlídek. Specializované útvary se do zákroku dostávají až ve druhém sledu události, kdy prvosledové hlídky, již pracují na eliminaci střelce. Specializované útvary se zapojují,

do již probíhajícího zákroku popřípadě přebírají zákrok v případech barikádových situací, kdy se doba zákroku z pravidla prodlužuje [33].

Hlídky PČR, která obdrží informaci o takové události, provede taktickou kontrolu výstroje a výzbroje, která spočívá v nastrojení balistické ochrany, tzn. balistické vesty popř. balistické přilby, pokud jí disponují. Dále kontrolu munice a služební zbraně a provede přesun do místa události. Jak již bylo zmíněno, je více než pravděpodobné, že první vyslaná hlídka do místa události bude provádět vyhledávání a eliminaci aktivního střelce. Po příjezdu do MU vozidlo odstaví v místě, které bude označovat výchozí bod pro další příjíždějící hlídky PČR, pro tento účel je vozidlo ponecháno se zapnutým výstražným zařízením.

V této fázi zákroku je nutné brát v potaz, že vozidlo se bude pravděpodobně nacházet v nebezpečné zóně. V případě, že do místa události dorazí více hlídek PČR, je nutné, aby u vozidla zůstal jeden z policistů, který bude vykonávat funkci velitele zásahu a realizovat komunikaci s IOS PČR a další činnost v kompetenci této funkce, zejména vytýčení hranic nebezpečné a vnější zóny. Stanovení těchto zón je velice důležité pro koordinaci následného zásahu s ohledem na bezpečnost přítomných složek IZS a evakuovaných osob. Velitel zásahu za svá rozhodnutí nese plnou zodpovědnost. Je-li to možné je nutné identifikovat a vytěžit osoby, které utíkají z místa MU zejména ke zjištění informací o dané události. Tyto osoby se shromažďují v místě ve vnější zóně, kde je těmto osobám poskytována psychologická pomoc a posttraumatická péče [5].

V rámci vyhledávání a eliminace aktivního střelce velitel zásahu posiluje nebezpečnou zónu dalšími hlídkami PČR, vhodně vybavenými, které se podle charakteru a vývoje události zapojují do vyhledávání střelce, nebo provádí evakuaci osob z nebezpečné zóny. Samotnému zákroku proti pachateli předchází jasná hlásná služba vůči IOS PČR. Podle možností je zvolen výlučný kanál pro komunikaci mezi zasahujícími policisty provádějící eliminaci pachatele a IOS PČR. Zákrok provádí nejméně dva policisté, kteří postupují obezřetně s vykryváním prostorů za minimálního radiového provozu. Postup zákroku by měl směřovat proti útěku ohrožených osob, nebo podle sluchového vjemu střelby. Ohrožené osoby s nimiž přijde zakračující hlídka do kontaktu podle možností směřuje do bezpečné, již propátrané zóny. Střelba by měla být

zahájena pouze v případě vizuálního kontaktu s pachatelem. V případě, že je zjištěn výskyt barikády vyžaduje se přítomnost speciálního útvaru či vyjednavče [5].

Velmi limitujícím faktorem policistů provádějící zákrok proti takovému nebezpečnému pachateli je palebný průměr, kterým disponují. Běžný pořádkový policista disponuje pouze 24 náboji, proto je nesmírně důležité přizpůsobit se tomu limitujícímu faktoru a vést střelbu přesnou a uváženou. Při pohybu v nebezpečné zóně je důležité pohybovat se u stěn objektu, aby policisté měli větší přehled o situaci a nedocházelo k případné situaci, kdy osoby přecházející z objektu probíhali kolem obou stran zasahujících policistů. Důležitým taktickým faktorem je formace policistů (viz obrázek č. 5), kteří pátrají po střelci. Můžeme uvést dva známé módy. V prvním případě za situace, že je známa pozice střelce, ať už podle hluku střelby, či označení přecházejících osob, postupuje hlídka v co možném nejrychlejším posunu k místu výskytu střelce. Takový mód označujeme jako kontaktní. Ve druhém případě jde o mód vyhledávací, kdy policisté neznají polohu střelce a jsou nuceni prozkoumávat postupně celý objekt.

V případě, že je nutné provést zákrok pouze ve dvoučlenné hlídce, jsou role rozděleny na předního a zadního střelce. Úkolem zadního střelce je mimo výpomoci kontroly všech směrů intuitivně kontrolovat prostor v zadní části. Z taktického hlediska se doporučuje uzavírat dveře do místností, které hlídka z časové nouze nemůže prozkoumat, aby případný zvuk otevření dveří upoutal jejich pozornost. Při aplikaci dynamického módu se tato taktika nevyužívá. Rychlost postupu objektem stanovuje policista poskytující zadní krytí [34].

Obrázek 5 – Postavení dvoučlenné hlídky PČR [34].

V okamžiku kontaktu s aktivním střelcem je cílem zastavit jeho jednání. V případě zahájení střelby je podstatné, aby střelba byla zahájena více policisty, neboť více střelců zvyšuje šanci zásahu cíle. Po eliminaci střelce následuje hlásná služba IOS PČR a prohlídka celého objektu, vyslání evakuačního týmu, vyzoomění velitelů IZS a poskytování zdravotnické péče obětem události. Po domluvě s vedoucím zdravotnické složky je efektivně vymezena zóna pro shromáždění a třídění raněných formou metody START. Velitel zásahu v místě MU vyčkává až do předání místa orgánům činných v trestním řízení, které zahájí vyšetřování [5].

3.3.5 Implementace preventivních opatření

Základní kořeny prevence vůči aktivním střelcům vychází z obecné roviny prevence kriminality. Prevenci kriminality lze chápat jako soubor opatření vedoucích k předcházení páčání kriminality a zvyšování pocitu bezpečí občanů. Jedná se o ofenzivní techniku boje proti kriminálním činům za využití nerepresivních metod, do kterých jsou zainteresovány veřejné instituce, soukromé subjekty včetně jednotlivců [35].

Těmito metodami cílíme na prevenci v předcházení trestné činnosti, vytvářením různých metod, způsobů a technik pro eliminaci kriminálních činů ve společnosti. Nalézt řešení pro stávající problematiku, ale také způsob, jak zabránit vůbec vzniku takových jevů. Předcházet trestné činnosti je jeden ze stěžejních úkolů PČR ukotvený v zákoně č. 273/2008 sb., o policii České republiky § 2, kde je mimo jiné uvedeno, že policie slouží veřejnosti, chrání bezpečnost osob, majetku a veřejného pořádku, plní úkoly podle trestního řádu a úkoly v oblasti předcházení trestné činnosti za využití předpisů Evropské unie a mezinárodních listů [36].

Jak bylo již zmíněno, první počátky výskytu tohoto fenoménu se datují do první poloviny dvacátého století v USA. S postupem doby jsme začali registrovat výskyty ve státech Evropy a v současné době jsme již touto problematikou přímo zasaženi v našich podmínkách. Lze tedy predikovat, že tento fenomén má vzrůstající tendenci a je třeba se mu aktivně věnovat. Je třeba, aby celá společnost, nikoliv jen zasahující složky a veřejné instituce přijala jistá opatření. Prevence proti takovým útokům je s ohledem zabezpečovacích opatření měkkých cílů zjevně náročný a mnohdy nereálný úkol. Je třeba si uvědomit, že aktivní útočníci volí pro své činy místa s velkou koncentrací lidí. V případech, kdy útočník zvolí místem útoku veřejné prostranství, obchod, restauraci či bar, jen těžko lze vymyslet smysluplné preventivní opatření. Nemůžeme předpokládat, že prodavač či barman bude realizovat poučení každého hosta zvláště, jak se chovat v takových situacích. S cílem prevence těchto zařízení je nutné zavést instrukce v rámci vzdělávání či medializace obecných instrukcí např. s využitím medií. U částečně veřejných míst, kterými jsou například školská zařízení, budovy soudů a dalších obdobných zařízení můžeme již činit konkrétní opatření, která nemusí být ekonomicky náročná a poměrně účinná [37].

Najít přiměřenou rovnováhu mezi aretací bezpečnosti a současně nezasahovat do práv a svobod občanů je obecně závažným problémem. Možná tvorba bezpečnostních opatření je mnohdy limitována lidskými právy a svobodami [38].

Ochrana měkkých cílů a preventivní opatření se aplikují v návaznosti s bojem proti terorismu garantem implementace je stát, který ve snaze zajištění bezpečnosti státu, hledá východiska pro zabezpečení rovnováhy vůči omezování lidských práv. V České republice se terorismus jako takový do současné doby neobjevil, avšak již se potýkáme

s útoky tzv. aktivních střelců, kterými byly např. útok v Uherském Brodě, Žďáře nad Sázavou a Ostravě. Na tyto situace se musí česká společnost připravit. V rámci českého prostředí je ochrana měkkých cílů relativně novým okruhem a výzvou, ve které se můžeme inspirovat od zahraničních států, které mají s danou problematikou, již řadu let velké zkušenosti. Mezi takové státy lze zařadit zejména Izrael.

Na druhé straně musíme zohlednit, že Česká republika disponuje zcela rozdílným bezpečnostním prostředím, bez hrozby terorismu. Standartním prvkem prevence Izraele jsou veřejné bezpečnostní kamerové systémy s detekcí obličejů. Obvyklým prvkem prevence jsou umístěné bezpečnostní rámy ve veřejných budovách, nákupních centrech a jiných vhodných objektech. Bezpečnost posilují policisté v civilním oblečení, jejichž úkolem je vyhledávat sebemenší známky podezřelého chování. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách v ochraně měkkých cílů za účelem zvýšení účinnosti prevence se vyžaduje zapojení vlastníků a provozovatelů, jejichž participace na provedení opatření je z celá dobrovolná [39].

Příkladem zahraničního vlivu byla aplikace opatření u obchodních domů řetězce Klépierre tj. obchodní centrum (dale jen OC) Nový Smíchov, OC Plzeň Plaza a OC Novodvorská Plaza, která v rámci reakce na teroristické útok nájezd vozidla na berlínský vánoční trh, anebo útok na pařížském bulváru Champs-Élysées instalovala z pokynu vedení společnosti před vstupy betonové bloky. Vliv zahraničních událostí přímo ovlivňuje aplikaci opatření a volbu prostředků k ochraně měkkých cílů. V oblasti prevence jistou a nenahraditelnou roli zastává PČR, která v ochranně měkkých cílů koná rozsáhlý výčet činností. Pomineme-li úkoly k zajišťování kulturních, sportovních a jiných bezpečnostních opatření v rizikových obdobích s navýšením počtu hlídkujících policistů z důvodu vysokého počtu veřejnosti a tím možného vyššího rizika, vytvořila PČR databázi všech měkkých cílů s mapovými vrstvami, stavebními plány a přístupovými i únikovými cestami. Hlavním důvodem k provádění preventivních opatření je neuspokojivý stav zabezpečení měkkých cílů. Preventivní opatření k ochraně měkkých cílů mohou mít odlišnou povahu podle požadovaného záměru a sledovaného cíle. Můžeme uvést současné využívající mechanické zábrany, kamerové systémy, elektronická zařízení v podobě bezpečnostních rámu, alarmů, posilování hlídek PČR či zvyšování počtu pracovníků bezpečnostních agentur [39].

3.3.5.1 Dohledové systémy

Typickým, hojně využívaným opatřením je skupina záznamových zařízení, která se neustále s moderním trendem doby inovují. S vyhlídkou budoucnosti je kladen důraz k vývoji technologií s cílem detekce obličejů, detekce registračních značek automobilů, ale nově na technologii schopnou diagnostiky podezřelých pohybů. Není nutné podotýkat, že takové systémy se hluboce dotýkají zásahu do svobody občanů, kteří se stávají prakticky neustále sledováni, v důsledku čehož vzniká značné množství choulostivých dat, s nimiž je nutné odpovědně nakládat. V našem prostředí jsou kamerové systémy instalovány v místech s velkým pohybem osob, v obchodních centrech, městské hromadné dopravě, úředních budovách, školských zařízeních, náboženských budovách apod. Kamerové systémy jsou využívány zejména při objasňování trestné činnosti, ale důležitou roli sehrávají v oblasti odstrašujícího prostředku pro případné jednání pachatelů protiprávního jednání [39].

3.3.5.2 Elektronická bezpečnostní opatření

V souvislosti s ochrannou měkkých cílů jsou využívány vstupní karty a čipy, kterými se uživatelé identifikují a prokazují oprávnění vstupu do zabezpečeného objektu. V souvislosti s využíváním takových opatření je evidován veškerý pohyb držitele takového prostředku. Tento způsob je hojně využíván u školských zařízení, a bezpečnostních objektů zařazených do kategorie tvrdých cílů. V Plzeňském kraji reagovalo několik středních škol na ztráty takových prostředků a možného rizika zmocnění potencionálním pachatelem, zavedením čteček otisku prstů. Otisky prsty podléhají jistému šifrování na podkladě něhož nemůže škola identifikovat konkrétního studenta [39].

3.3.5.3 Mechanické zábrany

Zejména výsuvné sloupky, které jsou aktivovány v případě hrozícího nebezpečí, které může být evokováno na podkladě iniciace hlídek PČR, nebo v souvislosti iniciace dohledových systémů, které by odhalily potencionální rizikového chování jednotlivce. Tento systém lze také aktivovat v případě předem plánovaných akcí, které nesou vyšší bezpečnostní opatření. Takovým prostředkem mohou být, též trvale umístěné betonové

bloky, ocelové sloupky (viz obrázek č. 6) a teleskopické sloupce. Tato opatření jsou cílená zejména k zabránění vjezdu vozidel, která by mohla být využita jako zbraň k ohrožení života a zdraví přítomných osob [39].

Obrázek 6 – Mechanické zábrany Pražského hradu [zdroj vlastní]

3.3.5.4 Bezpečnostní rámy

Využití těchto prostředků je zahrnuto v metodice ochrany měkkých cílů. Zavedení bezpečnostních rámu je velice finančně i technicky náročné a nese s sebou nutnost proškolení odpovědných pracovníků, tedy další finanční náklady na využitelnost předmětného prostředku. Opět se setkáváme s problémem spojeným se zásahem do práv a svobod jednotlivce, který je podroben bezpečnostní kontrole. Předmětné opatření nelze aplikovat u všech objektů, neboť představa, že v obchodním centru podrobíme kontrole každého návštěvníka, nastává obraz ideálního měkkého cíle v podobě rozsáhlých front, nehledě na skutečnost omezení časového vstupu. Tato forma prevence je po delší dobu využívána u vstupu do Pražského hradu, kde se setkáváme právě se zmíněným problémem rozsáhlých front, tedy měkkých cílů (viz obrázek č. 7).

V této souvislosti dochází ke kombinaci preventivních opatření ve formě využití kamerových systémů, instalaci betonových bloků a posílení hlídek PČR. V českých podmínkách v souvislosti s ochranou měkkých cílů nejsou bezpečnostní rámy zvláště

využívaným prostředkem. Mimo, již zmíněný Pražský hrad je vzorem pražská O2 Aréna, která zavedla toto opatření po událostech teroristického útoku v Manchesteru [39].

Obrázek 7 – Bezpečnostní rámy u vstupu do Pražského hradu [zdroj vlastní].

V souvislosti s ochrannou měkkých cílů se implementují a inovují i jiná opatření, příkladem může být příprava systémů hromadného varování před hrozícím či trvajícím nebezpečím přes telekomunikační sítě např. formou SMS. Dále se začala aplikovat různá školení a cvičení v soukromém sektoru, přičemž cílenou skupinou v rámci prevence ochrany měkkých cílů jsou zejména školská zařízení, která budou podrobena bezpečnostním auditům. V rámci zdokonalování reakce a zvládnání MU ze strany IZS jsou realizována řada prověřovacích cvičení. S příchodem roku 2013 uložil policejní prezident povinnost IZS, uskutečnit jedno cvičení útoku aktivního střelce. Povinnost je vztažena Krajským ředitelstvím PČR, obsah a rozsah stanoven dle vlastních charakteristik jednotlivých ředitelství [39].

3.3.5.5 Prověřovací a taktická cvičení

Realizace záchranných a likvidačních prací (dale jen ZaLP) v součinnosti složek IZS je nutné stále zdokonalovat k propracovanějším a efektivnějším zákrokům. K těmto účelům se provádějí cvičení dvojího rázu taktické a prověřovací. Tato cvičení nařizují ministr vnitra, generální ředitel HZS ČR, hejtman kraje popřípadě ředitel HZS kraje. Prověřovací cvičení jsou realizována z důvodu ověření připravenosti složek IZS a koordinačních orgánů IZS k realizaci ZaLP. Taktická cvičení se uskutečňují na podkladě předchozího projednání se všemi zainteresovanými složkami IZS s cílem dosažení odborné akceschopnosti a realizace co nejefektivnějšího zákroku.

Součástí taktických cvičení IZS jsou i cvičení, jenž se připravují v rámci zajištění preventivně výchovné a propagační činnosti a realizují se formou praktické ukázky. Plánem a přípravou takového cvičení je pověřen vedoucí cvičení. Plán musí zahrnovat téma cvičení, cíl cvičení, místo a charakter události, materiální zabezpečení, potřebné síly a prostředky, časový harmonogram, námět cvičení, termín cvičení a zejména povahu cvičení.

Taktická cvičení jsou součástí ročního plánu odborné přípravy HZS kraje se složkami IZS, která se uskutečňují minimálně jednou za rok. Přehled taktických cvičení uskutečněných v druhé polovině roku 2019 je zobrazen v tabulce č. 3. Prověřovací cvičení jsou realizována jednou za tři roky v souvislosti s prověřováním vnějších havarijních plánů [40].

Tabulka 3 – Přehled taktických cvičení v 2. polovině roku 2019 [zdroj vlastní]

Název cvičení	Termín cvičení	Kraj	Místo	Zapojení složek IZS	Poznámka
STČ 14/IZS – Amok, se zapojením nemocnice	říjen	HZS kraje Vysočina	Jihlava	HZS, PČR, ZZS	zapojení nemocnice
Útok aktivního střelce v objektu s velkou koncentrací osob	říjen	HZS Olomouckého kraje	Olomouc	HZS, PČR, ZZS, MP, Fakultní nemocnice, Vojenská nemocnice	Procvičení činností složek IZS podle STČ č. 09/IZS a STČ 14/IZS. Aktivace traumatologického plánu kraje. Simulace dalších MU se specifickými zraněními.
Amok – útok aktivního střelce.	září	HZS Moravskoslezského kraje	Opava	PČR, JPO, ZZS	Organizace cvičení v kompetenci PČR.
STČ 14 - AMOK – Útok aktivního střelce v nemocnici	III. Q	HZS Zlínského kraje	Zlín	JPO, ZZS, PČR	

3.4 Taktické postupy a prevence bezpečnostních složek USA

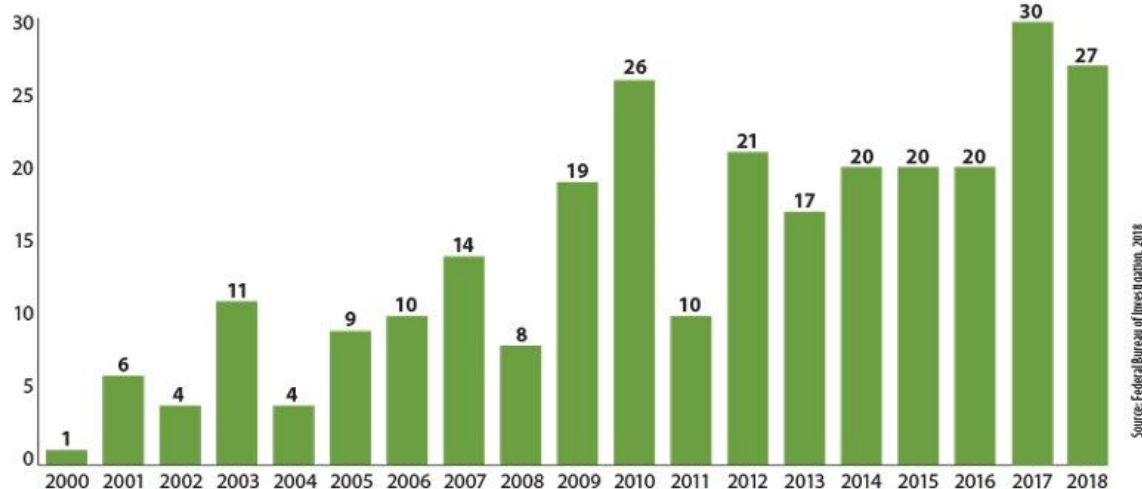
Spojené státy americké (dále jen USA) jsou z globálního pohledu oblastí nejvíce zasaženou výskytem problematiky aktivních střelců. V rámci realizované analýzy Federal Bureau of Investigation (dále jen FBI) v období let 2000 až 2018 došlo na území USA k 277 incidentům aktivních střelců (viz. obrázek č. 8) v důsledku, kterých bylo zraněno 2400 osob a 884 osob zemřelo [42].

Obrázek 8 – Grafické znázornění útoku aktivních střelců v USA [42].

V níže uvedené grafické podobě, zpracované FBI lze sledovat, že útoky aktivních střelců od roku 2000 do roku 2018 mají vzrůstající tendenci, proto tuto bezpečnostní hrozbu nebere USA na lehkou váhu. Na obrázku č. 9 je vyobrazen počet obětí aktivních střelců v jednotlivých letech [42].

Quick Look: 277 Active Shooter Incidents in the United States Between 2000 - 2018
Incidents Per Year

Obrázek 9 – Útoky aktivních střelců v jednotlivých letech na území USA [42].

3.4.1 Vládní instituce v oblasti prevence USA

3.4.1.1 Ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických

Ministerstvo vnitřní bezpečnosti USA (dále jen DHS) zodpovídá za bezpečnost amerických občanů, srovnatelným úřadem v našich podmínkách je MV ČR. Mezi hlavní úkoly DHS se řadí boj proti terorismu, bezpečnost hranic, imigrace, kybernetická bezpečnost, předcházení katastrofám a jejich řízení. K vytvoření uvedeného orgánu došlo v reakci událostí ze dne 11.9.2002 a jde o nejnovější orgán vlády USA. Z vládního rozpočtu byly v roce 2018 DHS s 240 tisíci zaměstnanci vyčleněny finanční prostředky ve výši 47,7 miliard amerických dolarů. Mezi další ministerstva s významnou odpovědností za vnitřní bezpečnost patří ministerstva zdravotnictví a lidských zdrojů, spravedlnosti a energetiky.

Cílem DHS je zvýšit připravenost prostřednictvím přístupu „celé společnosti“ poskytováním školení, produktů a zdrojů širokému okruhu zúčastněných stran v otázkách, jako je povědomí o aktivních střelcích, reakce na incidenty a násilí na pracovišti. V mnoha případech neexistuje žádný způsob nebo metoda výběru obětí

aktivním střelcem a tyto situace jsou ze své podstaty nepředvídatelné a rychle se vyvíjejí. DHS nabízí bezplatné kurzy, materiály a workshopy, které jednotlivce lépe připraví na řešení situace aktivního střelce a na zvýšení povědomí o chování, které představuje ukazatele a charakteristiky aktivních střelců [43].

3.4.1.2 FBI

Federální úřad pro vyšetřování je domácí zpravodajská a bezpečnostní služba, federální orgán Spojených států amerických, určený pro vymáhání amerického práva spadající pod jurisdikci Ministerstva spravedlnosti Spojených států amerických (dale jen DOJ). Ačkoli jsou místní a státní orgány činné v trestním řízení prakticky vždy prvními na místě zásahu, FBI má zejména velkou roli při podpoře reakce na každý závažný incident v posledních letech a má co nabídnout, pokud jde o prostředky, odbornost, specializované schopnosti, školení a zdroje před a po incidentu. FBI je odhodlána spolupracovat se svými partnery k ochraně škol, pracovišť, bohoslužeb, dopravních center, dalších veřejných shromažďovacích míst a komunit. Úspěšná prevence těchto incidentů aktivního střelce spočívá v širokém spektru veřejných i soukromých subjektů, které spolupracují. Za tímto účelem poskytuje FBI operativní, behaviorálně založené hodnocení rizik, které pomáhají detekovat a předcházet činům cíleného násilí [44].

Úsilí FBI zahrnuje tři oblasti podpory. V rámci prevence mohou agentury získat bezplatný výcvik aktivních střelců v blízkosti domova podáním žádosti prostřednictvím webové stránky ALERRT, <http://www.alerrt.org>. Stránka poskytuje obecné informace, požadavky k pořádání školení v určité oblasti a registrační materiály. Úředníci oddělení mohou také požádat zvláštního agenta odpovědného za místní pobočku FBI o další registrační pomoc. Zadržují jsou k dispozici odborníci z jednotky FBI pro behaviorální analýzu (dále jen BAU), kteří provádějí hodnocení hrozeb a vyvíjejí strategie pro zmírňování hrozeb pro dotčené subjekty. BAU je součástí skupiny FBI pro řešení kritických incidentů, kde sídlí nejnáročnější taktická aktiva FBI.

Každá pobočka FBI má zástupce BAU v Národním centru FBI pro analýzu násilných trestných činů (dále jen NCAVC). NCAVC zaměřuje své úsilí nikoli na to, jak takticky reagovat v situaci aktivních střelců, ale spíše na to, jak tomu zabránit. Za třetí, všechny terénní úřady FBI pořádají v průběhu roku 2013 řadu dvoudenních konferencí

o řešení krizí, aby se zapojily do spolupráce se svými státními, místními, kmenovými a kampusovými partnery v oblasti vymáhání práva a sdílely získané zkušenosti a osvědčené postupy. Konference umožňuje účastníkům sdílet a slyšet podrobnosti získané z mnoha přezkumů po akci na nichž se FBI podílela a pozorovala se zapojenými donucovacími orgány. Poskytují množství podrobností o tom, jak nejlépe řešit jedinečné a složité aspekty těchto situací, a také zdroje FBI, které jsou k dispozici pro pomoc při reakci na incidenty, jejich řízení a řešení [44].

3.4.1.3 FEMA, EMI

Federální agentura pro řízení mimořádných událostí (dale jen FEMA) a institut krizového řízení (dale jen EMI) pomáhá odborníkům v oblasti nouzových situací řešit potřeby připravenosti společnosti související s aktivními střelci. Pro tyto situace realizuje FEMA kurzy pro zaměstnance soukromých subjektů jak předcházet potenciálnímu nebezpečí aktivního střelce. Uvedený kurz není určen pro pracovníky bezpečnostních složek státu. Z obecného hlediska má EMI podporovat cíle DHS a cílů FEMA směřující k zlepšování znalostí amerických úředníků v krizovém řízení ve všech úrovních vlády, připravit se na mimořádné události, chránit se před nimi, adekvátně reagovat, zotavit a zmírnit potencionální dopady všech typů MU na americký lid. EMI školí více než 2 miliony studentů ročně [45].

3.4.2 Taktika a výcvik

3.4.2.1 FLETC

Studie USA provedené ke konci 60. let odhalily naléhavou potřebu školení profesionálních instruktorů s využitím moderních výcvikových zařízení a standardizovaného obsahu kurzu pro bezpečnostní složky. Pro tyto účely vzniklo Federální vzdělávací středisko pro vymáhání práva (dale jen FLETC), které se v současné době nachází ve státě Georgia v bývalé námořní letecké základně Glynco. Stanoveným posláním FLETC je: „vzdělávat ty, kteří brání naši vlast“. Mimo tuto primární činnost také poskytují školení státním, místním, kampusovým a mezinárodním organizacím. Uvedená organizace poskytuje širokou škálu vzdělávacích programů, pro představu uvedeno několik typů.

- Tréninkový program pro aktivní instruktory hrozeb pro střelce.
- Pokročilý výcvikový program instruktorům střelecké přípravy.
- Základní výcvikový program taktiky.
- Výcvik federálních leteckých agentů.
- Protiteroristické školení provozovatelů plavidel.
- Program instruktorů střelecké přípravy [46].

3.4.2.2 ALERRT

Na podkladě školní střelby v Newtonu v Connecticutu v roce 2012, kde došlo k usmrcení 26 dětí ve věku 6-8 let, byla FBI pověřena Ministerstvem spravedlnosti, zprostředkovat patriční školení bezpečnostních složek a stanovení určitých celostátních protokolů pro reakce na útoky aktivních střelců. V této souvislosti se FBI spojila s programem Advanced Law Enforcement Rapid Response Training (dale jen ALERRT), vyvinutý na Texas State Univerzity, jehož 16-ti hodinovým obsahem je soubor taktických postupů a reakcí bezpečnostních složek vůči MU aktivních střelců a zejména získání povědomí o postupech a řešení situace z komplexního hlediska. V březnu 2013 FBI oznámila, že středisko ALERRT je národní standard, jehož prostřednictvím školí všechny své agenty [47].

3.4.2.3 Metodické příručky

S ohledem na provedené výzkumy a reálnou variabilitu útoků aktivních střelců, nemůže být vyvinuta komplexní a univerzální metodika, jak smysluplně reagovat na konkrétní situace. Přesto se mnoha celosvětových agentur specializovalo na vytváření řady školení a metodických příruček k získání základních intuitivních postupů při této události. Jedním z takových manuálů vydalo DHS v roce 2008 pod názvem „*Active Shooter: How to Respond*“, ve kterém je popsán sled doporučeného chování obětí v situaci útoku aktivního střelce, neboť první minuty jsou zásadní pro přežití. Bezpečnostní složky nemohou reagovat ihned na první projevy násilného chování a dostávají se do místa útoku až v řádu několika minut, což je mnohdy již pozdě pro první oběti v podobě cílů aktivního střelce [48][49].

V USA v rámci vzájemné spolupráce DHS a FBI byla vyvinuta strategie pod názvem RUN – HIDE – FIGHT. Uvedená strategie vychází částečně z evoluční strategie stresového managementu, přičemž definuje doporučení k chování obětí v případě situace útoku aktivního střelce. Předmětná strategie byla implementována do celé řady metodik a bezpečnostních řádů evropských států v souvislosti s ochranou měkkých cílů tj. školských zařízení, veřejného sektoru a soukromých subjektů [50].

3.4.2.4 Strategie RUN – HIDE – FIGHT

Předmětná strategie je něco, co většina z nás slyšela a může to znít jako klišé, ale bohužel to není vždy tak jednoduché. Mnoho obětí je bohužel nepříjemně překvapeno v žaru okamžiku, v rámci takové zkušenosti zamrznou a nemají ponětí jak reagovat. Proto byla vyvinuta tři důležitá pravidla, která se dodržují v tomto pořadí. Běž, pokud můžeš; skryj se, jestli to jde; bojuj, pokud je to nutné. Aktivní střelec je jednotlivec aktivně vraždící nebo se pokoušející usmrtit oběti v uzavřeném a obydleném prostoru či volném prostranství. Ve většině případů používají aktivní střelci střelné zbraně a pro jejich výběr obětí neexistuje vzorec ani žádná metoda. Situace aktivních střelců jsou nepředvídatelné a rychle se vyvíjející. K zastavení střelby a zmírnění stavu obětí se obvykle vyžaduje okamžité nasazení státních orgánů. Protože situace běsnění aktivních střelců trvá často do 10 až 15 minut, musí být jednotlivci připraveni po duševní i psychické stránce, čelit takovému útočníkovi zpočátku zcela sami [51].

V případě, že uslyšíte výstřely nebo pokud jste svědky jednání ozbrojené osoby (aktivního střelce), která střílí nebo ohrožuje lidi, je třeba zvolit nejlepší způsob, jak chránit svůj život. Velmi rychle zkuste co nejlépe vyhodnotit, co se děje a která z níže uvedených možností vám poskytne nejvyšší stupeň zabezpečení pomocí protokolu „RUN, HIDE, FIGHT“.

RUN: Uteč

Pokud je mezi ohroženou osobou a ozbrojenou osobou značná vzdálenost, je doporučen útek na bezpečné a dostatečně vzdálené místo. Pokud je to bezpečné, zavolá ohrožená osoba na tísňovou linku. Informace, které v tuto chvíli poskytuje jsou velmi

podstatné, mohou být až kritické, např. počet střelců, fyzický popis a identifikace, počet případně typ zbraní a stanoviště střelce.

HIDE: Schovej se

Pokud je střelec v těsné blízkosti ohrožené osoby a není možné zvolit předcházející metodu k rychlému útěku z místa do bezpečné vzdálenosti, je důležité se schovat v prostoru mimo dohled ozbrojené osoby. Nejlepší místo úkrytu je zvolit prostor se silnějšími stěnami s méně okny. Pokud je to možné, tak aby se ohrožená osoba v místě úkrytu uzamkla a případně zabarikádovala dveře nábytkem, aby útočnickovi zabránila vstup do místnosti. Důležité je zůstat v místě úkrytu v klidu, zhasnout světla, ztišit telefony a další elektroniku dokud neobdržíte signál „all-clear“ (všechno čisté) od Black board Connect, což je hromadný oznamovací systém v USA, který umožňuje zasílat aktualizace a nouzová upozornění všem v dané komunitě prostřednictvím e-mailů, telefonních hovorů, textových zpráv nebo kanálů na sociálních sítích.

FIGHT: Bojuj

Jako poslední možnost je s útočником svést boj. Pokud se ohrožená osoba nemůže bezpečně evakuovat nebo se skrýt a pouze v případě, že je její život v bezprostředním ohrožení podnikají se kroky jako např. zneškodnění nebo narušení činnosti střelce. Jednat fyzickou silou nebo použitím nejbližších předmětů vůči střelci. Samozřejmě pokud to oběti situace dovolí a bylo by to možné, zavolat co nejdříve na tísňovou linku.

Po takové situaci je důležité, aby ohrožená osoba udržovala ruce viditelné a prázdné, jelikož bezpečnostní složky jsou vyzbrojeny a ke kontrole situace mohou používat střelných zbraní, pepřový sprej nebo slzný plyn. Důležité je uposlechnout příkazy bezpečnostních složek a postupovat podle jejich pokynů. Těmto osobám se doporučuje po tak náročné psychické a fyzické situaci vyhledat odbornou pomoc, aby se vypořádali s dlouhodobými účinky traumatu [52].

Dnešní společnost spoléhá na bezpečnostní složky a jejich rychlý dojezd na místo události. V této problematice násilí vůči společnosti, ale závisí na každé vteřině a našich učiněných krocích. Uvedená strategie byla vyvinuta, aby dala jednotlivcům jasný

a jednoduchý návod, jak se zachovat v takové situaci s jasným úsilím záchrany svého života. Je celá řada odpůrců této strategie, jelikož nelze garantovat vždy záchranu života i při splnění všech pokynů a pravidel, protože existuje celá řada proměnných faktorů, které nelze předpokládat. Zkrátka tuto strategii můžeme považovat za jednoduchou příručku, ze které je nutné vybrat konkrétní způsob naší ochrany podle situace, v níž se ocitneme. Za nepostradatelnou nutnost jsou považovány drily ochranných strategií a opatření u všech objektů a institucí spadajících do kategorie měkkých cílů. Jen aplikace těchto cvičení může předejít případnému chaosu a zmírnění ztrát lidských obětí v situacích aktivních útoků [50].

4 METODIKA

4.1 Analýza útoků aktivních střelců

Prvním krokem této práce je analýza nejvýznamnějších incidentů útoku aktivních střelců, pro získání kritérií (označovány jako K1, K2 atd.), které mohou ovlivňovat průběh a celkový dopad jednotlivých incidentů. Mezi taková kritéria zjevně patří např. počet obětí či typ použité zbraně při incidentu (celý výčet viz kapitola 5). Při popisu jednotlivých incidentů aktivních střelců jsou uvedeny všechny tyto kategorie a následně přehledně zaneseny do tabulky.

V případě, že různé zdroje poskytují lišící se hodnoty jednotlivých kategorií, bude použit průměr z citovaných zdrojů. Hodnoty kategorií jsou pak hlavním údajem, který bude zpracován v následující metodě, tzv. multikriteriální analýze.

4.2 Multikriteriální analýza

Multikriteriální analýza umožňuje porovnat a vyhodnotit varianty možností, v našem případě jsou varianty jednotlivé incidenty aktivního střelce (V1: střelba v Las Vegas, V2: střelba ve Fakultní nemocnici Ostrava, atd.) [53]. Toto srovnání pomocí multikriteriální analýzy je vhodné, pokud jsou jednotlivé varianty charakterizovány větším počtem kritérií, jak znázorňuje tabulka č. 4.

Tabulka 4 – Obecná tabulka přehledu kritérií a variant [zdroj vlastní].

	V1 (Incident A)	V2 (Incident B)	V3 (Incident C)
K1 (typ zbraně)	Krátká	Krátká	Dlouhá
K2 (počet obětí)	9	11	41

Vzhledem k tomu, že při tomto porovnávání existuje více hodnocených kritérií, je zjevné, že budou existovat různé vazby mezi kritérii i variantami. Z toho důvodu jsou sestaveny postupy v rámci této metody, které umožní srovnání a vyhodnocení i přes existenci různých jednotek a komplexních vztahů mezi jednotlivými kritérii. V konkrétním případě (střelba v Las Vegas 2017) si můžeme představit, že kritérium použité zbraně je významné (střelba na dlouhou vzdálenost, množství nábojů v zásobníku souvisí s počtem obětí), rychlost odpovědi bezpečnostních složek je významná (méně času střelby útočníka), ale vazba pachatele na místo nemusí být podstatná.

Pro postup multikriteriální analýzy je obvykle dodržováno osmi kroků [53]. Pro účely multikriteriální analýzy v této práci bude tento postup zjednodušen do čtyř kroků, které budou popsány v následujících, samostatných kapitolách. Souhrnně mezi tyto kroky patří:

1. Volba soustavy kritérií a variant
2. Stanovení vhodné metody multikriteriální analýzy
3. Stanovení vah kritérií
4. Vyhodnocení priority a následné doporučení

Cílem této analýzy tak bude nalézt variantu incidentu aktivního střelce, která bude mít dle výsledků multikriteriální analýzy optimální průběh a výsledný dopad incidentu (množství obětí apod.) a zároveň srovnání této varianty v rámci všech incidentů. Pomocí tohoto srovnání budeme schopni určit, které parametry jsou podstatné na průběh a dopad incidentů aktivního střelce a navrhnout bezpečnostní opatření v kontextu České republiky.

4.2.1 Volba soustavy kritérií a variant

Vytvoření soustavy kritérií a variant spočívá v sestavení jednotlivých kategorií relevantních u incidentů aktivních střelců. Takže jednotlivá kategorie (K1, např. počet obětí) bude nabývat určitých hodnot (variant – V1, např. střelba v Las Vegas, kde zemřelo 58 obětí (viz kapitola 5.1.) [54]. Vytvoření jednotlivých kritérií vybraných jako soustava kritérií pro účely multikriteriální analýzy bylo uskutečněno po sumarizaci všech uváděných relevantních souvislostí v rámci daného incidentu.

Jednotlivé kategorie však mohou být popsány kvantitativně s různými jednotkami (např. počet obětí a délka incidentu v minutách) nebo kvalitativně (např. typ použité zbraně). Hodnoty k jednotlivým statistikám budou brány v kvantitativním vyjádření, pokud je to možné (reakce bezpečnostních složek v minutách, délka útoku v minutách apod.). Kritéria, která nejsou kvantifikována (prostředí útoku) budou transformována do kvantifikovatelné jednotky, pokud to bude možné. Kritéria, u kterých není kvantifikovatelná transformace možná (vazba pachatele a místa incidentu) budou popsána kvalitativním popisem ve zjednodušené formě popisu tak, aby byla zachována informace a kontext této informace v rámci incidentu. Jednotlivá kritéria tak budou transformována v následujícím postupu:

Prostředí útoku bude vyjádřeno hodnotou počtu lidí, kteří se průměrně vyskytují v daném objektu (škola, nemocnice) za jeden den. Tato hodnota bude stanovena pomocí zdrojů, které informují o počtu lidí nacházejících se v dané oblasti v daný čas, popř. ve srovnatelnou dobu.

Kritérium „druh zvolené zbraně“ bude kategorizováno do dvou možností: 1) krátké palné zbraně (lehce ukryté, menší množství nábojů v zásobníku, většinou menší ráže a menší množství ran vypálených za čas), 2) dlouhé palné zbraně (lze ukryt většinou pouze ve vozidle, větší množství nábojů v zásobníku, většinou větší ráže a větší množství vypálených ran za čas).

Kritéria motivace útočnicka, plánování střelby a vazbu pachatele na prostředí nelze jednoznačně kvantifikovat. Z toho důvodu budou tato kritéria popsána kvalitativním označením pomocí výstižného popisu několika slovy.

Variant jednotlivých incidentů aktivního střelce existuje velké množství. Multikriteriální analýza bohužel neumožňuje jednoduché zpracování dat pocházejících ze stovek variant incidentů. Z toho důvodu byly pro účely multikriteriální analýzy vybrány nejdůležitější střelecké incidenty z České republiky a vybrané útoky ze zahraničí. Jednotlivé varianty jsou uvedeny v kapitole výsledků, viz kapitola 5.1.

4.2.2 Stanovení vhodné metody multikriteriální analýzy

Určení vhodné metody multikriteriální analýzy je zásadní pro výsledky analýzy. Zvolení vhodné metody záleží primárně na typu dat v našem datovém souboru. V našem případě budeme zpracovávat soubor dat obsahující primárně data s klesající preferencí (počet obětí, reakce bezpečnostních složek), ale bude obsahovat i data, u kterých není preference jednoznačná (typ zbraně může být preferován v závislosti na jeho odhalitelnosti oproti jeho rychlosti střelby). Pro analýzu zmíněných parametrů souborů dat bude vhodná analýza pomocí tzv. bodovací metodou [53].

Bodovací metoda umožňuje udělení bodů významnosti v rámci jednotlivého souboru kritéria. Vzhledem k tomu, že toto bodování je subjektivně udělováno, můžeme aplikovat toto přidělování bodu na soubor dat s lišící se preferencí. Tato metoda je jednoduchá a v porovnání např. s metodou bazické varianty umožňuje srovnání i kvalitativních dat. Pro tuto metodu budou předem stanoveny váhy jednotlivých kritérií (aplikace bodovací metody s váhami), viz dále, kapitola 4.2.3.

4.2.3 Stanovení vah kritérií hodnocení

Stanovení vah kritérií hodnocení dává poměrovou hodnotu významnosti při porovnávání důležitosti mezi různými kritérii. Například je zjevné, že počet obětí je mnohem významnější kritérium, než například vazba pachatele na prostředí. V uvedeném případě by pak váha počtu obětí nabývala hodnoty například 5, kdežto hodnota váhy kategorie vazba pachatele na prostředí by mohla nabývat hodnoty například 1. Takováto charakterizace by znamenala, že v uvedeném případě je hodnota počtu obětí 5× více významná než hodnota vazby pachatele na prostředí. Stanovení hodnoty vah je zásadní pro multikriteriální analýzu, v ideálním případě by porovnání vah mělo být provedeno odborným odhadem profesionálů či vědců zabývajících se touto problematikou. Bohužel literatura problematiky incidentu aktivních střelců není zpracovávána pomocí multikriteriální analýzy a zisk odhadů, který by umožnily stanovit hodnoty vah jsou taktéž nedostupné. Z toho důvodu budou pro odhad vah použity metody, které jsou používány v rámci standardních postupů multikriteriální analýzy umožňující co možná nejpřesnější stanovení hodnot vah. Pro účely multikriteriální analýzy se používají primárně následující metody [53].

1) Metoda pořadí

Metoda pořadí spočívá v seřazení preference jednotlivých kritérií. Váhy jsou tak odvozeny od sestavené preferenční lineární řady od 1 do x (x = počet kritérií). Tato metoda však neumožňuje sestavení vah, které by odrážely komplexnější vztahy mezi kritérii, než ty založené na lineární posloupnosti

2) Fullerova metoda

Tato metoda spočívá ve vzájemném porovnání všech dvojic kritérií. U jednotlivých dvojic jsou porovnávány preference a každému důležitějšímu kritériu se vždy přidá jeden „bod“. Na základě těchto „bodů“ jsou následně sestaveny váhy jednotlivých kritérií. Tato metoda umožňuje zevrubnější porovnání, avšak neumožňuje dostatečnou kvantifikaci jednotlivých vah, vzhledem k tomu, že „bod“ je udělen pouze v hodnotách 0 a 1, čímž není možno dosáhnout podchycení intenzity preference v rámci porovnávané dvojice.

3) Saatyho metoda

Tuto metodu lze popsat jako kvantitativní párové porovnání. Pomocí stupnice jsou vyhodnoceny preference jednotlivých párů kritérií. Je to v podstatě obdoba Fullerovy metody, která však umožňuje kvantifikovat preference v rámci dané dvojice. Právě pro svoji relativní jednoduchost, ale zároveň schopnost podchytit kvantitativní vztahy mezi jednotlivými dvojicemi kritérií je tato metoda vybrána pro analýzu dat v této práci [53].

Pro účely stanovení vah Saatyho metodou nejprve sestavíme Saatyho matici skládající se ze všech použitých kritérií pro multikriteriální analýzu (obecná Saatyho matice viz tabulka č. 4). Hlavním vstupem saatyho matice jsou druhy kritérií (typ použité zbraně, počet obětí apod. Tyto hodnoty jsou uspořádány do tabulky dvakrát, jednou na ose x a jednou na ose y tak, aby jsme mohli srovnávat každý pár (K_1 vs K_2 , K_3 vs K_1 i K_2 vs K_3). Podstata Saatyho matice spočívá v udělování hodnot s_{xy} , které determinují jak jsou jednotlivá kritéria navzájem významná a relevantní. Hodnoty s_{xy} pak budou použity pro stanovení váhy jednotlivých kritérií, viz popis a rovnice níže k popisu tabulky.

Tabulka 5 – Obecná Saatyho matice [zdroj vlastní]

	K1	K2	K3	G _i	w _i
K1	1	s ₁₂	s ₁₃	G ₁	w ₁
K2	s ₂₁	1	s ₂₃	G ₂	w ₂
K3	s ₃₁	s ₃₂	1	G ₃	w ₃

Popis a výpočet hodnot v rámci této tabulky je následující:

K1 až Kn   jednotlivá kritéria 1 až n

S_{xy}   hodnota stanovená při porovnání dvojice kritérií K_x a K_y, kde K_x je kritérium na svislé ose a K_y je kritérium na vodorovné ose (viz dále)

G_i   Geometrický průměr všech hodnot S_{iy}, pro přehled viz rovnice (1)

$$G_i = \sqrt[n]{s_{i1} \times s_{i2} \times s_{i3} \times \dots \times s_{in}} \quad (1)$$

w_i   Váha vypočítána z G_i rovnicí (2)

$$w_i = G_i / (G_1 + G_2 + \dots + G_n) \quad (2)$$

Pro kontrolu všech i-tých vah (w_i), tak platí že jejich sumace musí dohromady dávat hodnotu 1. Hodnoty s_{xy} jsou stanoveny subjektivním porovnáním preference v rámci dané dvojice hodnotami 1-9. Jednotlivé hodnoty mají následující význam:

1 – rovnocenná kritéria x a y

3 – slabě preferována kritéria x před y

5 – silně preferována kritéria x před y

7 – velmi silně preferována kritéria x před y

9 – absolutně preferována kritéria x před y

Hodnoty 2, 4, 6, 8 vyjadřují mezistupně dle číselné řady.

Příčemž platí rovnice (3)

$$s_{xy} = 1/s_{yx} \quad (3)$$

V konkrétním případě by pak například vyhodnocení kritéria (K1) počet obětí bylo absolutně preferováno (hodnota 9) oproti kritériu (K2) typ zbraně. hodnota s_{12} tak nabývá hodnotu 9 a hodnota s_{21} je pak 1/9.

4.2.4 Vyhodnocení priority a následné doporučení

Pomocí předchozí kapitoly stanovíme váhy, relevanci mezi jednotlivými kritérii. Vyhodnocení priority jednotlivých variant (bodovací metodou s vahami) docílíme srovnáním hodnot v rámci jednotlivého kritéria mezi různými variantami (počet obětí 58 při útoku v Las Vegas vs počet obětí 7 při útoku v Ostravě). Bodovací metoda tak spočívá v udělení hodnoty 10 variantě, jejíž hodnotu považujeme za nejméně preferovanou a následně udělíme body 10 až 1 ostatním variantám v závislosti na srovnání hodnot a v kontextu celého incidentu (např. použití dlouhé zbraně je podstatné v útoku, ve kterém došlo k velkým ztrátám na životech, ale méně podstatné pokud obětí bylo málo) [54].

Pro následující srovnávání a doporučení vhodných bezpečnostních opatření budeme vycházet z variant se zmíněným „nejmírnějším“ popř. s „nejzávažnějším“ průběhem. Srovnání jednotlivých kritérií nám umožňuje určit, která kritéria jsou relevantní pro průběh a výsledek incidentu. Tedy ty hodnoty, které jsou různé mezi „nejmírnějším“ a „nejzávažnějším“ incidentem mohou mít vliv na průběh a výsledek incidentu aktivního střelce. Takto identifikovaná kritéria jsou probrána v sekci diskuze v relevanci pro bezpečnost České republiky.

5 VÝSLEDKY

Prvotním vstupem této práce (kapitola 5.1 až 5.8) je shrnutí a porovnání nejzávažnějších útoků aktivních střelců v rozmezí let 2006-2019. Součástí tohoto porovnání bude stanovení kritérií v rámci těchto útoků (např. druh zvolené zbraně, prostředí útoku atd.). Následná část bude vyhodnocovat vliv těchto faktorů na „závažnost“ a dopad těchto incidentů pomocí multikriteriální analýzy.

Přičemž kritéria, která byla skutečně vybrána pochází jednak z předem vybraných faktorů, které jsou bezpochyby relevantní v daných incidentech. Následně ke zmíněným kritériím byla přidána kritéria, která jsou zmiňována u vyšetřovacích zpráv bezpečnostních složek či zpráv informujících o jednotlivých incidentech. Faktory vybírané pro následnou analýzu jsou ty, o nichž se zmiňují alespoň tři zdroje informující o daném útoku aktivních střelců, přičemž zjevně irelevantní faktory byly vyloučeny. Souhrn všech kritérií používaných pro následující analýzy je následující:

K1: Délka útoku

K2: Prostor prostředí útoku

K3: Reakce bezpečnostních složek

K4: Motivace útočníka

K5: Počet obětí

K7: Druh zvolené zbraně

K8: Vazba pachatele na prostředí

Incidentů aktivního střelce existuje v historii velké množství. Pro účely multikriteriální analýzy byly vybrány nejdůležitější střelecké incidenty z České republiky a vybrané útoky v zahraničí. V České republice to je střelba ve Fakultní nemocnici v Ostravě a střelba v Uherském brodě, v zahraničí pak střelba na hudebním festivalu v Las Vegas, střelba v nočním klubu Orlando, střelba na Novém Zélandu (Christchurch), střelba v obchodním domě v El Pasu, střelba v základní škole Sandy Hook a střelba na střední škole Stoneman Douglas, viz kapitoly 5.1 až 5.8.

5.1 Střelba v Las Vegas, 2017 (V1)

5.1.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Útok aktivního střelce Stephena Paddocka v Las Vegas se odehrál 1. října roku 2017. Střelec si vyhlídl pokoj v 32. patře hotelu a střílel na účastníky koncertu (Harvest music festival), na kterém se ve chvíli střelby nacházelo asi 22 tisíc lidí. Střelba začala v 22:05 místního času a trvala cca 11 minut, přibližně v této době na místo dorazila policie. V průběhu střelby bylo zabito 58 obětí, 422 raněných střelbou. V rámci útoku došlo ke zranění 851 osob v důsledku vzniklé paniky [54].

V pokoji, který útočník využil ke střelbě, bylo nalezeno 24 zbraní (dalších 25 v prostorách jeho nemovitosti). Podle analýzy behaviorální jednotky FBI, která zahrnovala důkladný rozbor vývoje, interpersonálních styků a klinické historie, neměl střelec „žádný jasný či jednoznačný motivující faktor“. Avšak zároveň FBI dodává, že většinu života se pachatel snažil udržovat svoje myšlenky pro sebe, včetně jeho smýšlení nad provedenou masovou vraždou. Podle svědectví zástupce šerifa policejního okrsku, ve kterém proběhla střelba, Kevin C. McMahill, byl útočník „na hraně génia“, bez kriminální minulosti „šílenec do zbraní, který kupoval nejnovější produkty“. V prostoru, kde se konal koncert, bylo ve službě 51 policistů, 16 zaměstnanců zdravotnické služby, 1 zaměstnanec oddělení prevence požáru a žádný zaměstnanec hasičských služeb. Mimo to bylo na místě mimo službu „tucty profesionálních hasičů, záchranářů, vojáků a zdravotníků“ [55].

Dle fotografií je zjevné, že útočník plánoval tento incident do velké míry. Střelec zneškodnil únikové východy v patře hotelu, odkud střílel. Zároveň připravil kamery a přísun vnějšího, vzdáleného vzduchu (pravděpodobně pro ventilaci zplodin produkovaných ze střelby nebo ochraně proti slznému plynu zásahových oddílů). V pokoji, ze kterého se střílelo, bylo nalezeno více než 20 palných zbraní, mezi které patřily například.

- Colt M4 Carbine AR-15 .223/5.56
- Noveske N4 AR-15 .223/5.56
- LWRC M61C AR-15 .223/5.56

Tyto zbraně zahrnovaly převážně dlouhé zbraně s mnoha příslušenstvími. Z velkého množství zbraní, všeho příslušenství a nábojů je zjevné, že tento útok musel být dobře plánován a příprava včetně přenosu všeho materiálu musela zabrat velkou námahu. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 6 [55].

Tabulka 6 – Sumarizace relevantních statistik V1 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	11 minut
Prostředí útoku	koncert, asi 22 tisíc účastníků
Reakce bezpečnostních složek	Na místě 51 policistů (mimo pozici střelce), policisté dorazili k útočníkovi 12 minut po začátku střelby
Motivace útočníka	neznámá (introvert)
Počet obětí	58 mrtvých
Druh zvolené zbraně	Velké množství palných zbraní, převážně dlouhé s objemným zásobníkem
Plánování střelby útočníkem	Extenzivní (opatření proti zásahu policie, mnoho palných zbraní, výběr lokality)
Vazba pachatele na prostředí	Snaha maximalizace obětí

5.2 Střelba ve fakultní nemocnici Ostrava (V2)

5.2.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Útok aktivního střelce Ctirada Vitáska ve fakultní nemocnici Ostrava se odehrál 10. prosince roku 2019 kolem 7:15 ráno tamního času. Před samotnou střelbou si střelec prohlížel jednotlivá oddělení nemocnice za účelem nalezení největšího množství lidí. Střílet začal až poté co našel plnou čekárnu v oddělení traumatologie, kde začal bez varování střílet oblast hlav a hrudníků z bezprostřední blízkosti a v rychlém sledu. Na konkrétním oddělení nemocnice se v době střelby nacházelo dle odhadu ředitele asi 300 lidí [56].

Při střelbě byla použita ilegálně držená zbraň CZ 75 ráže 9 mm. Střelba probíhala v rychlém sledu pravděpodobně s jediným zásobníkem (alternativně se zbraň po střelbě zasekla) a celá střelba tak trvala jen několik sekund. V důsledku střelby zemřelo 7 obětí a další 2 osoby byly zraněné střelbou [57]

Útočník byl spíše tiché povahy, kterého sousedé popsali jako sportovce a pohodáře. První bezpečnostní složky dorazily do místa střelby 7:25, 5 minut po nahlášení střelby. Přičemž do místa střelby byly povolány speciální zásahové jednotky včetně útvaru rychlého nasazení z Prahy. Pachatel byl nalezen po několika hodinách, avšak ještě před zásahem policie se útočník střelil do hlavy [56] Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 7.

Tabulka 7 – Sumarizace relevantních statistik V2 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	Do 1 minuty
Prostředí útoku	Oddělení nemocnice do 300 pacientů
Reakce bezpečnostních složek	Do 10 minut (vypátrání pachatele po 3 hodinách)
Motivace útočníka	neznámý
Počet obětí	7 mrtvých
Druh zvolené zbraně	samonabíjecí
Plánování střelby útočníkem	Výběr ordinace pro maximalizace počtu obětí
Vazba pachatele na prostředí	Není známa/snaha maximalizace počtu obětí

5.3 Střelba v Uherském Brodě (V3)

5.3.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Útok aktivního střelce Zdeňka Kováře v Uherském Brodě se odehrál 24. února 2015 od 12:30. V restauraci se nacházelo v tu dobu alespoň 15 lidí. Při střelbě byly použity dvě legálně držené zbraně: pistole CZ 75B a revolver Alfa vzor 820, pravděpodobně s náhradními zásobníky. Po příchodu do sálu restaurace začal útočník okamžitě střílet. Střelec v restauraci Družba zastřelil osm osob a dvě zranil. Policie na místo dorazila 12:47, 9 minut po obdržení zprávy o střelbě [58].

Při prověřování situace příchozí hlídkou pachatel tvrdil, že drží rukojmí. Po příjezdu posil vtrhla (asi 14:24) policejní hlídka do restauračního sálu, kde však v průběhu útočník spáchal sebevraždu. Pachatel byl v době, kdy byl spáchán aktivní střelecký útok asi 10 let nezaměstnán. Policisté opakovaně řešili přestupkové prohřešky v domově útočníka, avšak trestně nebyl stíhán [59]. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 8.

Tabulka 8 – Sumarizace relevantních statistik V3 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	Do 1 minuty
Prostředí útoku	Restaurace, cca 20 osob
Reakce bezpečnostních složek	17 minut, zákrok za 114 minut (střelba skončila okamžitě)
Motivace útočníka	Neznámý
Počet obětí	8 mrtvých
Druh zvolené zbraně	samonabíjecí
Plánování střelby útočníkem	neznámo
Vazba pachatele na prostředí	Pravděpodobně snaha o maximalizaci osob na místě (restaurace)

5.4 Noční klub Orlando (V4)

5.4.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Útok aktivního střelce Omar Maaten se odehrál 12. června 2016 uvnitř nočního klubu Pulse v Orlando (Florida, USA). V době incidentu se v klubu nacházelo více než 320 lidí. Pachatel přistoupil ke klubu ozbrojen dvěma zbraněmi: SIG Sauer MCX (poloautomatická) a 9mm Glock 17 (poloautomatická). Při příchodu do klubu začal pachatel okamžitě střílet [60].

Střelba začala asi v 2:02 místního času, ve stejnou dobu byl na místě člen Orlandského policejního oddělení, který zde pracoval jako ochranka. Po posouzení situace dostál k závěru, že jeho zbraň je nedostatečná oproti arzenálu útočníka, a tak sečkal na posily. V jedné situaci se ochrance podařilo vystřelit na pachatele, což zahnilo útočníka do vnitřní části budovy klubu. Posily dorazily asi 2:04 a společně zahnilly útočníka do místnosti, kde zajaal rukojmí. V následující hodině bylo do místa střelby posláno asi 100 policistů, hasičů a zdravotníků. Ve 2:35 policie evakuovala téměř všechny účastníky včetně zraněných. Pachatel se zabarikádoval v místnostech uvnitř klubu a po potyčce s útvarem rychlého nasazení byl zastřelen asi 5:17. V průběhu střelby zemřelo 49 osob a 53 jich bylo zraněno [61].

Dle pachatele ho k činu motivovaly vojenské aktivity USA v Sýrii a Iráku a zavraždění Abu Waheeba složkami armády USA (asi měsíc před incidentem). Motivace pachatele je tak přisuzována příslušností k tzv. Islámskému státu. Při útoku pachatel vykřikoval mj. „Nepřestanu, dokud Amerika neskončí bombardovat moji zemi“ [60]. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 9.

Tabulka 9 – Sumarizace relevantních statistik V4 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	195 minut
Prostředí útoku	Noční klub, asi 320 účastníků
Reakce bezpečnostních složek	2 minuty
Motivace útočnicka	Politické (zahraniční politika USA)
Počet obětí	49 mrtvých
Druh zvolené zbraně	samonabíjecí
Plánování střelby útočnickem	neznámo
Vazba pachatele na prostředí	Neznámo, pravděpodobně snaha maximalizace počtu obětí (noční klub)

5.5 Nový Zéland – islámská centra ve městě Christchurch (V5)

5.5.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Tento teroristický útok se skládá ze dvou následných útoků na islámská centra ve městě Christchurch, Nový Zéland. Útok byl spáchán jediným pachatelem Brentonem Tarrantem, který zaútočil na dvě budovy. Prvnímu útoku čelila mešita Al Noor ve 13:40 tamního času s následným útokem, který pokračoval v 13:55 v islámském centru Linwood. Při útoku v mešitě Al Noor bylo přítomno 300 až 500 lidí. Útočník ozbrojen dvěma polo-automatickými zbraněmi (alespoň jedna typu AR-15) a dvěma brokovnicemi (některé zbraně vyměněny v průběhu střelby v přistavěném autě) vstoupil do mešity a začal střílet při vstupu do budovy. Střelbou pokračoval i uvnitř mešity asi do 13:46, kdy odjel do následujícího místa útoku – islámské centrum Linwood [62].

První Novozélandské jednotky rychlého nasazení dorazily na místo mešity Al Noor asi 13:51, avšak útočník již byl na cestě ke druhému místu útoku islámskému centru Linwood, kde dorazil 13:55. Střelbu v islámském centru započal zvenčí budovy, kde se ho pokusil jeden z návštěvníků centra odlákat. Avšak útočník pokračoval ve střelbě uvnitř centra. V průběhu útoků zemřelo 51 osob a dalších 49 bylo zraněno. Pachatel odjel z místa střelby (13:57) a po pronásledování byl zatčen (13:59) [63].

Vyšetřovatelé tohoto teroristického útoku se domnívají, že pachatel byl v kontaktu s extremistickými pravicovými organizacemi alespoň dva roky před střelbou, kdy útočník navštívil některé země v Evropě. Tato výprava útočníka do zemí Evropy měla alespoň částečně účely poznávacího charakteru historických bitev mezi Osmanskou říší a Evropskými mocnostmi. Útočník poskytoval finanční prostředky některým extrémním pravicovým organizacím. Pachatel je pravděpodobně autorem manifestu „The Great Replacement“ (velké přemístění), konspirační teorie zakládající se na „bílé genocidě“.[62]. Sumarizace relevantních statistik uvedena v tabulce č. 10.

Tabulka 10 – Sumarizace relevantních statistik V5 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	17 minut
Prostředí útoku	Mešita a islamské centrum (cca 600 osob)
Reakce bezpečnostních složek	11 minut
Motivace útočníka	Extrémně pravicový anti-islamismus
Počet obětí	51 mrtvých
Druh zvolené zbraně	Polo-automatická
Plánování střelby útočníkem	Výběr dvou lokalit, zajištění dopravy a zbraní
Vazba pachatele na prostředí	Pravděpodobně snaha maximalizace počtu obětí

5.6 Obchodní centrum (Walmart), El Paso (V6)

5.6.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Tento incident aktivního střelce Patrick Crusius se odehrál 3. srpna 2019 v texaském městě El Paso (USA). Útočník vešel na parkoviště obchodu ozbrojen WASR-10 puškou a polo-automatickou verzí AK-47 a okamžitě začal střílet (10:40). V té době bylo v obchodním centru asi 3100 osob. Střelby si ihned všiml vedoucí obchodu, který oznámil tuto skutečnost policii. První policejní složky dorazily na místo 6 minut od oznámení incidentu. V následujících minutách dorazily posily „Texas Rangers“, policie a FBI. Po střelbě útočník odjel z místa činu a následně se vzdal členům „Texas Rangers“. V průběhu střelby útočník zabil 22 osob a dalších 24 zranil [64].

FBI vyšetřuje tuto událost jako terorismus a rasově podmíněný zločin. Motivace útočníka k tomuto útoku jsou známy ze zveřejněného manifestu s proti-imigrační rétorikou pravicového extrémizmu a nadřazení bílé rasy. Inspirací tohoto útoku byl podle domněnek policie, útok v Novém Zélandě spáchaném ve stejném roce [65]. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 11.

Tabulka 11 – Sumarizace relevantních statistik V6 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	6 minut
Prostředí útoku	Obchodní centrum, 3100
Reakce bezpečnostních složek	6 minut
Motivace útočníka	Proti-imigrační pravicový extremismus
Počet obětí	22 mrtvých
Druh zvolené zbraně	Polo-automatická
Plánování střelby útočníkem	Výběr zbraní
Vazba pachatele na prostředí	Pravděpodobně snaha maximalizace počtu obětí

5.7 Základní škola Sandy Hook (V7)

5.7.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Střelba na základní škole Sandy Hook (Newtown, Connecticut, USA), střelec Adam Lanza, proběhla 14 prosince, 2012. První oběť tohoto incidentu byla útočnickova matka před 9:30 tamního času. Za použití zbraní Bushmaster XM-15 s 10-ti zásobníky (30 ran každý) a revolverem Glock 20SF si útočník prostrílel vstup do školy. Dle statistik školy bylo zapsáno k 30. listopadu 2012 k docházce 456 dětí. Následně útočník procházel mnohé třídy a místnosti napříč školou. Ve výsledku útočník v průběhu střelby zabil 26 osob (včetně své matky a 20 dětí). Podle odhadů spáchal útočník poslední střelou sebevraždu, asi v čase 9:40 [66].

První hlášení o incidentu dostala policie asi 9:35 a první bezpečnostní složky dorazily do ulice školy 9:39. Do školy vstoupily první policejní složky 9:45 (14 minut po začátku střelby a 5 minut po posledním výstřelu útočníka) [67].

Střelec naplánoval útok sám, avšak motivace, nebo důvod proč si vybral zrovna základní školu Sandy Hook nejsou známé. Spekuluje se o spojení aspergerovy choroby, kterou byl útočník postižen spolu s depresemi a obsesivně kompulzivní poruchou jako rizikových faktorů spojených s aktivními střelci. Pravděpodobně nejdůležitější pojící souvislosti motivu útočníka je jeho „obsese se střelbou na střední škole v Columbine, Colorado“ [66]. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 12.

Tabulka 12 – Sumarizace relevantních statistik V7 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	10 minut
Prostředí útoku	Základní škola, cca 460 osob
Reakce bezpečnostních složek	14 minut
Motivace útočníka	Psychické problémy útočníka?, obsese s incidentem v Columbine
Počet obětí	26 mrtvých
Druh zvolené zbraně	Polo-automatická
Plánování střelby útočníkem	Výběr zbraní, příprava zásobníků
Vazba pachatele na prostředí	Jako žák navštěvoval školu

5.8 Stoneman Douglas střední škola (V8)

5.8.1 Stanovení hodnot relevantních kategorií

Střelba proběhla 14. února 2018 ve střední škole ve městě Parkland, Florida (USA). Útok začal 14:21 tamního času, kdy útočník Nicolas Cruz vstoupil do jedné z budov školy, kde se v tu chvíli nacházelo zhruba 930 osob. Útočník aktivoval požární alarm, který vyvolal zmatek vzhledem k tomu, že požární cvičení již proběhlo tentýž den. V ten okamžik začal útočník střílet za použití zbraně varianty AR-15 na všechny osoby v jeho blízkosti. Ve 14:21 zmobilizoval jeden ze zaměstnanců ochranné složky školy (a policii), které v daný okamžik zahrnovaly jednoho ozbrojeného člena místní policie přítomného na půdě školy. Tento člen policie však vyčkával mimo vnitřní části budovy, kde se incident odehrával. Střelba skončila asi 14:27 tamního času, přičemž útočnickovi se podařilo uprchnout do nedalekého obchodního domu, kde splynul s davem. Útočník však byl zatknut asi 15:40 bez kladení odporu. V průběhu střelby zemřelo 17 lidí a dalších 17 bylo zraněno [67].

Tento útok byl pravděpodobně připravován. Dokonce dva roky před útokem bylo policejní oddělení kontaktováno s podezřením na potenciální útok právě ze strany skutečného pachatele. O tomto útoku informoval útočník na sociálních sítích, FBI však nebyla schopna potvrdit identitu útočníka [67].

Motivace pachatele může taktéž vyvstávat z psychických problémů, kvůli kterým bylo zvažováno nedobrovolné umístění do psychiatrické léčebny, což však bylo zavrženo příslušnými institucemi [69]. Všechny relevantní statistiky jsou sumarizovány v tabulce č. 13.

Tabulka 13 – Sumarizace relevantních statistik V8 [zdroj vlastní]

Délka samotného útoku	6 minut
Prostředí útoku	Budova střední školy, asi 930 osob
Reakce bezpečnostních složek	Na místě 1 policista
Motivace útočnicka	Psychické poruchy?
Počet obětí	17 mrtvých
Druh zvolené zbraně	AR-15
Plánování střelby útočnickem	Informování o střelbě asi 2 roky před uskutečněním
Vazba pachatele na prostředí	Jako žák navštěvoval školu

5.9 Kvantifikace a přehled dat

Vzhledem k rozsahu dat a pro potřeby následující analýzy jsou data sumarizována a po kvantifikaci transformována do tabulky č. 14. Z důvodu rozsahu dat a pro potřeby následující analýzy jsou data transformována do kvantitativní podoby, či sumarizována kvalitativním popisem následujícími způsoby:

- Délka útoku (K1): je uvedena v minutách
- Prostředí útoku (K2): je uvedeno v počtu osob nacházejících se v dané lokalitě obvykle za podobných podmínek (tj. koncert dle odhadu účastníků, nemocnice/školy dle záznamů žáků, pacientů či odhadů informovaných osob)
- Reakce bezpečnostních složek (K3): je uvedena v minutách doby, která uběhla než se policisté dostavili na místo, odkud střelec střílel. V případě, že na místě byl alespoň jeden policista okamžitě, je uvedena hodnota 1.
- Motivace útočníka (K4): pokud je neznámá, tak není uvedeno v tabulce v opačném případě slovně stručně uvedeno
- Počet obětí (K5): je uvedena v počtu osob, které zemřely přímo nebo v důsledku střelby
- Druh zvolené zbraně (K6): je uvedena slovně typem zbraně (krátká nebo dlouhá zbraň), uvedeno je taktéž množství zbraní či nábojů/zásobníků (mnoho/málo)
- Plánování střelby útočníkem (K7): stručně shrnuto slovy: hodně, středně, málo (málo označení i v případě pokud není známo). V případě střelby Stoneman Douglas je uvedena hodnota středně, vzhledem k tomu, že útočník informoval o úmyslu dlouho před spácháním incidentu, avšak i v té době tato výhružka nebyla nutně bezprostředně hrozící
- Vazba pachatele na prostředí (K8): možné vysvětlení jako snaha maximalizace počtu obětí je možná u všech incidentů (odehrávaly se vesměs v oblastech s větším počtem lidí), z toho důvodu je tato možnost neuváděna. Uvedena je pouze přímá vazba (navštěvoval školu).

Tabulka 14 – Sumarizace dat kritérií pro jednotlivé varianty [zdroj vlastní]

	Las vegas	Ostrava	Uherský brod	Orlando	Christchurch	El Paso	Sandy Hook	Stoneman Douglas
Délka útoku	11	1	1	195	17	6	10	6
Prostředí útoku	22000	300	20	320	60	3100	460	930
Reakce bezp. složek	12	10	17	2	11	6	14	1
Motivace útočníka	–	–	–	politická	Anti-islamismus	Proti- imigrační	Psy. obsese střelby	–
Počet obětí	58	7	8	49	51	22	26	17
Druh zbraně	Dlouhé, mnoho	Krátké, málo	Krátké, málo	Dlouhé, málo	Dlouhé, hodně	Dlouhé, málo	Dlouhé, hodně	Dlouhé, málo
Plánování	Hodně	Málo	Málo	Málo	Hodně	Málo	Středně	Středně
Vazba místa a pachatele	–	–	–	–	–	–	Žák školy	Žák školy

5.10 Stanovení vah kritérií

Jak je popsáno v kapitole metody, pro stanovení vah jednotlivých kritérií je použita Saatyho metoda. Vzhledem k tomu, že mezi kategoriemi je evidentně nejdůležitějším kritériem počet obětí, tak při párovém srovnání bude určena tomuto kritériu vždy hodnota absolutní preference (tj. 9).

Nepřímo s množstvím obětí souvisí prostředí útoku (množství lidí na místě), druh zbraně (množství vypálených kulek za čas), plánování (počet přichystaných zásobníků apod.). Z toho důvodu jsou těmto kategoriím přisouzeny vyšší hodnoty a relativně srovnatelné hodnoty mezi nimi, viz tabulka. Značně podstatné může být i kritérium délka útoku (množství času pro střelbu). Délka útoku bude pravděpodobně méně podstatná, vzhledem k tomu, že po určité době se lidé schovají nebo rozprchnou, této kategorii budou uděleny menší hodnoty než zmíněným třem výše.

Reakce bezpečnostních složek, v případě, že jsou schopny rychle zakročit však teoreticky mohou zabránit ztrátám na životě nehledě na typ zbraně útočnicka, délku útoku a prostředí útoku. Reakce bezpečnostních složek tak bude lehce preferována nad zmíněnými čtyřmi kritérii. Reakce bezpečnostních složek bude taktéž relevantní obzvláště v porovnání s plánováním (bezpečnostní složky jsou informovány o daném pachateli a jeho inklinaci k incidentu) a vztah útočnicka k místu (bezpečnostní složky daného místa mohou být informovány o možnosti incidentu ze strany útočnicka). Poslední dvojice vazba pachatele a místa s motivací pachatele, bude pravděpodobně preferovat motivaci pachatele vzhledem k tomu, že vazba na místo je sama o sobě motivací.

Tyto hodnoty jsou zaznamenány v tabulce č. 15 a na jejich základě jsou vypočteny hodnoty vah pomocí postupu uvedeného v kapitole metod (viz kapitola 4.2.3.).

Tabulka 15 – Saatyho matice pro výpočet hodnot vah kritérií [zdroj vlastní]

	Délka útoku	Prostředí útoku	Reakce bezp. složek	Motivace útočníka	Počet obětí	Druh zbraně	Plánování	Vazba pachatele ^a	Gi	wi
Délka útoku	1	1/3	1	7	1/9	1/3	1	7	0,939	0,071
Prostředí útoku	3	1	1/3	5	1/9	1	5	7	1,441	0,108
Reakce bezp. složek	1	3	1	1	1/9	1	5	5	1,303	0,098
Motivace útočníka	1/7	1/5	1	1	1/9	1/5	1/5	5	0,389	0,029
Počet obětí	9	9	9	9	1	9	9	9	6,838	0,513
Druh zbraně	3	1	1	5	1/9	1	3	7	1,559	0,117
Plánování	1	1/5	1/5	5	1/9	1/3	1	3	0,639	0,048
Vazba místa a pachatele	1/7	1/7	1/5	1/5	1/9	1/7	1/3	1	0,213	0,016

Ze stanovených hodnot vah, je evidentní, že dle zadaných podmínek počet obětí zodpovídá za více než polovinu výsledku, které by provedla multikriteriální analýza. Následující analýza v takovém případě jasně preferuje ty varianty, při kterých došlo k velkým ztrátám na životech.

Po normalizačním přepočítání nám tak vzniká nová tabulka vah jednotlivých kritérií, viz tab. č. 16. Počet obětí je výrazně nejdůležitější kritérium s váhou 51,3 %. Některá kritéria mají srovnatelnou váhu (prostředí útoku 10,8 %, reakce bezpečnostních složek 9,8 % a druh zbraně 11,7 %), což souhlasí s nepřímou vazbou těchto kritérií na počet obětí. Naopak kritérium vazba místa a pachatele se jeví jako poněkud irelevantní kritérium (hodnota váhy 1,6 %). Další nezminěná kritéria zahrnují plánování (4,8 %), délka útoku (7,1 %) a motivace útočníka (2,9 %).

Tabulka 16 – Sumarizace hodnot vypočtených vah pro jednotlivá kritéria [zdroj vlastní]

	Délka útoku	Prostředí útoku	Reakce bezp. složek	Motivace útočníka	Počet obětí	Druh zbraně	Plánování	Vazba pachatele a místa
Váha kritéria	7,1 %	10,8 %	9,8 %	2,9 %	51,3 %	11,7 %	4,8 %	1,6 %

5.11 Srovnání kritérií a vyhodnocení priority

Dle stanovení váhy byl kladen důraz na počet lidských obětí. Na základě toho byly stanoveny váhy, které určují nejdůležitější kritéria v sestupném pořadí: počet obětí (51,3 %), druh zbraně (11,7 %), prostředí útoku (10,8 %), reakce bezpečnostních složek (9,8 %), délka útoku (7,1 %), plánování útoku (4,8 %), motivace útočníka (2,9 %) a vazba místa a pachatele (1,6 %). Skutečnost pořadí těchto kritérií nám dává první zmínku o významnosti jednotlivých kritérií v kontextu incidentu aktivního střelce.

Principem bodovací metody je porovnání preference jednotlivých hodnot v rámci jednotlivých kritérií. Námi získané údaje jsou transformovány do tabulky umožňující vizualizaci hodnot bodů udělených jednotlivým kritériím a variantám, viz tabulka č. 17.

Kritérium délka útoku je evidentně nejnižší u útoků v Ostravě a Uherském brodě, avšak vzhledem k tomu, že při těchto útocích útočník měl limitovanější rozsah obětí, tato nízká hodnota nemusí nutně odrážet „preferovanou“ variantu. „Preferovaná“ varianta je ta, kdy je útočnickovi okamžitě zabráněno střílet na bezbranné oběti. V případě incidentu střelby v nočním klubu v Orlando, můžeme hovořit o přítomnosti bezpečnostních složek v počátku útoku, avšak jeden člen ochranky nebyl schopen sám, dle svého zvážení zabezpečit útočníka. Z toho důvodu budou v této kategorii uděleny body preference v přibližně lineární závislosti odvozené od doby zásahu bezpečnostních složek (Ostrava, Uherský brod = 1 bod, Orlando = 10 bodů).

Kritérium prostředí útoku je kritické pro maximální množství obětí. Je zjevné, že nejvíce obětí je právě spácháno při střelbě v místě, kde se nacházelo nejvíce lidí. Největší počet bodu bude tedy udělen v místě konání typu koncertů (Las Vegas), vyšší počet bodu je též udělen v obchodních domech a školách (El Paso, Stoneman Douglas). Střelba v nemocnici v Ostravě se odehrávala v místě, kde se sice nacházelo velké množství lidí (dle odhadů asi 300), avšak pachatel sám se rozhodoval výběr místa v ordinaci, kde bylo maximálně několik desítek lidí. Započteme-li současně skutečnost, že pachatel sám při střelbě v nemocnici v Ostravě neměl zbraň na způsobení většího množství obětí, přiřadíme této variantě malé množství bodů.

Kritérium reakce bezpečnostních složek souvisí s kritériem prostředí útoku pro účely minimalizace obětí. „Preferovaná hodnota“ je ta, kdy jsou bezpečnostní složky na místě okamžitě. V případě, že bezpečnostní složky dorazí po době delší jak 10 minut již není tato hodnota do té míry podstatná (většina přítomných lidí se rozprchne). Z toho důvodu jsou nízkou bodovou hodnotou uděleny varianty do 5 minut a variantám 10 a více minut bude přiřazena bodová hodnota 6 a více.

Kritérium motivace útočníka může mít vliv na zvýšení četnosti útoků. Z toho důvodu všechny útoky, které byly podmíněny motivací útočníka proti členům některé demografické skupiny či obdobné politické motivace, budou ohodnoceny 10 body.

Obdobně obsese s incidenty aktivního střeleckého útoku či jiné psychické poruchy jsou ohodnoceny 10 body. Pokud není známa motivace, je přidělena hodnota 1.

Vzhledem k tomu, že počet obětí je zásadní kritérium, kterému nelze zobecnit hodnotu preference jinou než lineární, bude toto kritérium ohodnoceno aproximací lineární řady.

Kritérium druhu zbraně a jeho výběr pachatelem do značné míry závisí na plánovaném incidentu. Útočník, který spáchá útok na relativně malém rozsahu (Ostrava), který zároveň chce použít dlouhou zbraň s množstvím nábojů riskuje, že bude odhalen. Z toho důvodu je zvolený typ zbraně bodován relativně k danému incidentu. Incident v Las Vegas je ohodnocen 10, vzhledem k tomu, že útočník zvolil rychlopalné zbraně a byl schopen je přemístit do pokoje s výhledem na cíl. Podobně je vysoce hodnocen (relativně na použití krátké zbraně) incident v Ostravě a Uherském Brodě, kde útočnickova priorita pravděpodobně spočívala ve skrytí zbraně. Dále jsou více bodovány incidenty, u nichž se útočník zásobil větším množstvím munice, viz tabulka č. 17.

Kritérium plánování může být zásadní, pokud útočník potřebuje přepravit množství munice a zbraní na vzdálená místa. Míra přípravy je tak hodnocena udělením bodů proporciálně vzhledem k množství zbraní a zásobníků.

Kritérium vazba místa a pachatele může zvyšovat incidenci těchto útoků. Pokud byl například žák na škole šikanován, může to zvyšovat šanci, že se tento žák v budoucnu stane útočníkem (nemusí být však nezbytně na stejném prostředí, stejné škole). Hodnotou 10 jsou tak uděleny těm případům, kdy existuje spojení útočníka a místa. V opačném případě je udělena hodnota 1.

Tabulka 17 – Přehled udělených bodů pro dvojici kritérium/varianta [zdroj vlastní]

	Las vegas	Ostrava	Uherský brod	Orlando	Christchurch	El Paso	Sandy Hook	Stoneman Douglas
Délka útoku	6	1	1	10	7	4	5	4
Prostředí útoku	10	3	2	5	3	8	6	7
Reakce bezp. složek	8	8	9	1	8	5	10	1
Motivace útočníka	1	1	1	10	10	10	10	1
Počet obětí	10	1	1	9	9	4	4	3
Druh zbraně	10	5	5	7	8	6	9	7
Plánování	10	3	3	5	9	5	7	7
Vazba místa a pachatele	1	1	1	1	1	1	10	10

Po započítání váhy jednotlivých kritérií jsou jednotlivé varianty incidentů aktivního střelce seřazeny do následující „preferance“, kde 1 je varianta incidentu s nejmírnějším průběhem (nejmenší bodová hodnota) a 9 je varianta incidentu s nejvíce rozsáhlým dopadem incidentu (největším bodovým hodnocením):

1. Uherský brod (2,5)
2. Ostrava (2,51)
3. Stoneman Douglas (4,1)
4. El Paso (4,99)
5. Sandy Hook (5,98)
6. Orlando (7,35)
7. Christchurch (7,94)
8. Las Vegas (9,17)

Jak je vidět z přehledu, oba incidenty v České republice (Ostrava a Uherský brod) patří při srovnání k nejmírnějším incidentům. Naproti tomu Incident v Las Vegas je ten s nejhorším průběhem a dopady, konkrétně dle analýzy je téměř 4× horší než incidenty v Ostravě nebo Uherském brodě. V tabulce č. 18 lze sledovat srovnání hodnot bodů Uherského brodu a Las Vegas.

Tabulka 18 – Srovnání vážených hodnot bodů významnosti [zdroj vlastní]

	Délka útoku	Prostředí útoku	Reakce	Motivace pachatele	Počet obětí	Druh zbraně	Plánování	Vazba místa a pachatele
Las Vegas	0,42	1,1	0,8	0,03	5,1	1,2	0,5	0,02
Uherský brod	0,07	0,22	0,9	0,03	0,51	0,6	0,15	0,02

Vážený bodový rozdíl mezi Uherským brodem (2,5) a Las Vegas (9,17) je 6,67 a tento rozdíl je způsoben z 76,5 % v rozdílu kritéria počtu obětí, ze 13,2 % v prostředí útoku, z 9 % v kritériu druhu použité zbraně a 5,2 % z kritéria délky útoku. Hodnota

vážených bodů je největší při srovnání všech hodnot v tabulce v rámci jednotlivých kritérií právě mezi počtem obětí v incidentu v Las Vegas a Uherským brodem (popř. i Ostravou). Po Las Vegas jsou incidenty v Christchurch (7,94) a v Orlandu (7,35) s nejhoršími dopady.

6 DISKUZE

6.1 Trendy dat vyplývající z analýzy

Existuje několik hlavních trendů, které jsou podporovány daty multikriteriální analýzou. Nejvýznamnějším je korelace vážené bodové hodnoty s kritérii počet obětí, druh zbraně a prostředí útoku. Tato tři kritéria jsou právě nejvyšší u nejzávažnějšího incidentu v Las Vegas. Jak množství obětí (nejvyšší váha), tak nejvyšší hodnotou druhu zbraně (2. nejvyšší váha), tak i nejvyšší hodnotou prostředí útoku (3. nejvyšší váha) jsou právě uděleny incidentu v Las Vegas. Tento trend je tedy lehce vysvětlitelný matematickou, v podstatě lineární závislostí. Je proto zjevné, že alespoň v incidentu Las Vegas tato tři kritéria jsou navzájem podporována. V tomto případě incidentu Las Vegas tak vyšší hodnota počtu osob na hudebním koncertě zvýšila pravděpodobnost, že použití velkého množství munice maximalizuje počet obětí v rámci tohoto incidentu.

Na druhé straně nejmenší vážené bodové hodnoty jsou prakticky totožné u obou incidentů aktivního střelce odehraných v České republice (Ostrava a Uherský Brod) s téměř srovnatelnou hodnotou významnosti. Tento zjevný rozdíl mezi incidenty v České republice ve srovnání s incidenty v zahraničí je vhodné blíže prozkoumat. Proto v následujících částí srovnáváme Českou republiku se zahraničím.

Rozdíl hodnot váženého bodového rozdílu (významnosti) mezi incidenty odehraných v České republice oproti těm odehrávajících se v zahraničí (primárně analyzována USA) je několikanásobný: 2,5 průměr pro Českou republiku a hodnota průměru 6,6 zahraničních incidentů. Tento rozdíl při porovnání incidentů České republiky oproti zahraničí je interpretován v jednotlivých kritériích následovně:

- K1) Krátká délka útoku (1 minuta) v průměru v České republice oproti průměru asi 10 minut v zahraničí
- K2) Prostor útoku v České republice má pouze účel maximalizace množství obětí
- K3) Reakce bezpečnostních složek v porovnání se zahraničím je relativně dlouhá v podmínkách České republiky
- K4) Motivační aspekt pravděpodobně způsoben sociálními konflikty nikoliv politicko/ideologickou nenávistí

- K5) Nejmarkantnější je rozdíl obětí incidentů aktivního střelce (7 v průměru v České republice) oproti průměrnému počtu 40-ti obětí při incidentech v zahraničí
- K6) Použití krátkých zbraní na území České republiky a použití dlouhých zbraní v zahraničí (viz tabulka č. 18)
- K7) O plánování útoků pachateli nejsou dostatečné informace, pravděpodobně však rozsah plánování je nižší v kontextu České republiky oproti zahraničním incidentům (viz Las Vegas, Christchurch)
- K8) Vztah útočníků k místu střelby je pouze jako místo v okolí bydliště pachatele, ve kterém se shromažďuje větší množství obyvatel, což je podobný stav při srovnání s hodnotami v zahraničí

Z tohoto přehledu je zjevné, že pouze kritéria délka útoku, reakce bezpečnostních složek, počet obětí, prostředí útoku a typ použité zbraně jsou odlišné parametry v rámci jednotlivých kritérií, a tedy mohou způsobovat tyto rozdíly mezi incidenty v České republice oproti zahraničí. Přičemž kritérium reakce bezpečnostních složek nabývá vyšších hodnot v České republice, což nezpůsobí hledaný rozdíl. Hledaný rozdíl je tak po sumarizaci mezi Českou republikou a zahraničím po multikriteriální analýze způsoben kritérii typ použité zbraně, délka útoku, prostředí útoku a počet obětí. Mezi těmito čtyřmi kritérii pak nejvyšší váhy dosahuje počet obětí (51,3 %), následující je druh použité zbraně (11,7 %), prostředí útoku (10,8 %) a délka útoku (7,1 %), což jsou v pořadí 1., 2., 3. a 5. nejvýznamnější kritéria dle hodnoty váhy. Naopak v pořadí 4. Nejvýznamnější kritérium dosahovalo nejméně preferovaných hodnot právě v České republice.

Pro zavedení vhodných doporučení bude potřeba analyzovat rozsáhlejší soubory dat, avšak pokud jsou námi zvolená data reprezentativní, tak můžeme jednoznačně říci, že Česká republika má relativně malé množství obětí v rámci jednotlivých incidentů, nelze zobecnit pro oběti v čase na počet obyvatel. Pro získání těchto údajů bude nutno zanalyzovat všechny incidenty na území států za určitou dobu. Zároveň v provedené multikriteriální analýze není možno říci, které faktory ovlivňují četnosti a rizika vzniku nových incidentů aktivního střelce.

6.2 Doporučení preventivních opatření pro Českou republiku

V České republice byly použity krátké palné zbraně s malým počtem zásobníků, kdežto v zahraničí se často používají dlouhé zbraně s velkým počtem zásobníků (může vysvětlovat rozdíl v množství obětí). Tento rozdíl může být způsoben odlišnou dostupností zbraní (USA větší přístup palných zbraní obecně, včetně dlouhých zbraní), ale může být vysvětlen i lepší preventivní schopností bezpečnostních složek v ČR (krátké zbraně se lehce schovají a možná proto jsou v ČR použity právě ty, kdežto v USA je v některých státech povoleno nosit dlouhé zbraně na veřejnosti). Tuto skutečnost potvrzuje výrok Kuchty, který uvádí, že v oblastech snáze dostupnějších v držení střelných zbraní lze předpokládat vyšší stupeň nebezpečnosti pro výskyt aktivních střelců [14]

Na druhé straně podle studie násilných zločinců, provedenou profesory sociologie J. D. Wright a P. H. Rossi na Univerzitě v Massachusetts, vyplynulo, že pachatele násilných trestných činů se v 56 % zdráhají vést útok proti zjevně ozbrojené osobě. V dalších otázkách 57 % útočníků uvedlo, že více než dopadení policií se obávají střetu s ozbrojenou obětí a 34 % útočníků sdělilo, že byli již v minulosti zavražďeni či dokonce postřeleni ozbrojenou obětí při pokusu o násilný delikt.

V letech 2011 bylo v hlavním městě Washingtonu držení zbraní pro sebeobranu účely zcela vyloučeno, přičemž počet vražedných útoků alarmoval hranici 57 na 100 000 obyvatel. Oproti hlavnímu městu pouze za řekou Lower Potomac ve městě Arlington, již ve státě Virginie, nebylo držení zbraní nějak omezeno, přesto zde počet vražedných útoků balancoval na hranici 1,6 obětí na 100 000 obyvatel [70].

Je tedy možné, že omezení pronášení dlouhých zbraní má vliv na snížení počtu obětí. K rozsáhlejšímu efektu minimalizace pronášení zbraní, do budov/prostor s větším počtem lidí může mít další efekt pro zabránění ztrát na životech při těchto incidentech. Jedním z takových řešení by byla implementace kontrolních bodů při vstupu monitorujících střelné zbraně, tedy zvolit jako bezpečnostní opatření v budovách s větší fluktuací osob, bezpečnostní rámy s odbaveným dohledem. K tomuto vhodnému opatření se též přiklání Háková [39].

Vzhledem k tomu, že hodnoty reakce bezpečnostních složek jsou vyšší ve srovnání se zahraničím se zdá být zjevné, že v kontextu České republiky by mohlo pomoci zdokonalit síť složek zodpovědných při zásahu incidentů aktivního střelce za účelem snížení reakčního času, takovým opatřením by mohlo být zvýšení počtu tzv. prvosledových hlídek. Toto doporučení však nemusí být účelné vzhledem k tomu, že útoky v České republice trvají krátkou dobu (1 minuta v průměru), a takovéto doporučení by nemuselo mít žádný efekt. Zdá se proto, že toto doporučení bude mít efekt právě při incidentech aktivního střelce většího rozsahu. Zvážíme-li však v popsaném incidentu v Las Vegas jakého rozsahu by musela daná opatření zahrnovat zjistíme, že tento způsob může být nepraktický.

Mezi další faktory, které však nejsou evidentní přímo v této analýze, mohou spadat i faktory motivace útočníka. Z analyzovaných incidentů byly čtvrtý až sedmý incident aktivního střelce s nejzávažnějším dopadem provedeny jedinci s politickou, rasovou nebo pato-psychologickou motivací. Preventivní opatření by zahrnovala rozsáhlé psychologické/psychiatrické programy či sociálně edukační programy, jejichž cílem je snížit rasovou nenávisť, oslabit prevalenci extrémních politických názorů a podpora péče o pacienty s psychickými abnormalitami. Avšak problematika sociálně/psychologických motivací je příliš specializované téma, které je mimo rámec této práce.

Mezi další potenciální doporučení pro redukci útoků aktivních střelců je plošné zpřísnění legislativy kontroly dovozu, manipulace a prodeje palných zbraní. Otázkou zůstává, zda-li takovéto iniciativy mají být mířeny na kontrolu osob držících legálně opatřené palné zbraně, nebo kontrola nelegálního prodeje palných zbraní. V kontextu České republiky došlo k incidentu v Ostravě za použití ilegálně držené zbraně a k incidentu v Uherském Brodě za použití dvou legálně pořízených zbraní. Snížení ilegálního obchodu se zbraněmi může pomoci snížit incidenci případů jako těch, které se staly v Ostravě. Podobně zavedení přísnějších podmínek obdržení legálního zbrojního průkazu, popř. i extenzivnější psychologické testy mohou snížit incidenci případů podobných toho, který se stal v Uherském Brodě. Navíc alespoň v případě incidentu střelby ve střední škole Stoneman Douglas mohlo dojít k zabránění tohoto incidentu, pokud by byly dostatečně prověřeny. Zpřísnění kontroly popřípadě

psychiatrické/psychologické poradny studentům, kteří vyjadřují náznaky potenciálního budoucího střelce, musí být prioritou pro účely prevence útoku aktivních střelců.

V sumarizaci můžeme říci, že pokud jsou data použita v této práci reprezentativní pro Českou republiku a incidenty aktivních střelců v ní, pak můžeme říci, že volné pronášení zbraní do míst s vysokou koncentrací lidí má značný vliv na zvýšení úmrtnosti při incidentu aktivního střelce. Zajištění omezení dostupnosti dlouhých zbraní tak bude mít důsledek na minimalizaci obětí v rámci jednoho incidentu. A schopnost minimalizace pronášení malých zbraní do veřejných prostorů bude mít zásadní vliv na minimalizaci obětí při takových incidentech.

Tato práce je do značné míry unikátní při použití multikriteriální analýzy za účelem analýzy souboru dat souvisejících s incidenty aktivního střelce. V ideálním případě by bylo nutno rozšířit rámec této studie pro podchycení větší variability incidentů aktivního střelce jak v rámci České republiky, tak i zahraničí. Takovéto rozsáhlejší studie však nejsou dostatečně vhodně podchyceny pomocí metody multikriteriální analýzy, z toho důvodu bude nezbytné nalézt metodu poskytující analýzu většího množství dat, která zároveň umožní základní srovnání poskytované v této práci.

Multikriteriální analýza nám dle hypotézy umožňuje adresovat základní faktory zodpovědné pro incidenci/vývoj/dopad útoků aktivních střelců. V této práci jsme identifikovali počet obětí, prostředí útoku a druh použité zbraně jako důležité pro výsledný dopad incidentu. Je zjevné, že tyto faktory spolu interagují pro zvýšení počtu obětí, avšak to platí převážně v daném incidentu. Maximalizace počtu obětí je tak dána při incidentu v Las Vegas použitím mnoha zbraní s velkým množstvím zásobní munice pro účely maximalizace obětí na daném místě. Stejně souvislosti však neplatí u všech dalších incidentů. Zdá se možné, že použití dlouhých zbraní v kontextu České republiky je zabráněno faktory, které nejsou blíže specifikovány a tak maximalizace obětí v České republice je zajištěna použitím krátké zbraně v prostoru s maximálním počtem osob. Tyto dva rozdíly jasně ukazují restriktce použití multikriteriální analýzy.

7 ZÁVĚR

Tématika aktivních střeleckých incidentů je komplikovaná záležitost, které jsou vynakládány účely mnoha výzkumů pro zajištění minimalizace ztráty lidských životů. V této práci jsme adresovali základní kritéria, která vyvstávají za odlišných variant aktivních střeleckých útoků za použití multikriteriální analýzy. V průběhu této práce jsme stanovili kritéria počtu obětí, typ zbraně a prostředí útoku jako nejdůležitější v kontextu významnosti multikriteriální analýzy. Touto metodou jsme taktéž odhalili kombinaci dlouhých zbraní s objemným zásobníkem v prostorách s velkým počtem lidí jako nejkritičtější faktory maximalizující počet obětí. K tomuto stavu souhry faktorů pravděpodobně dochází pouze v zahraničí. V kontextu České republiky pro minimalizaci počtu obětí bude vhodné zajistit znemožnění pronášení zbraní na místa s velkou koncentrací osob.

V kontextu České republiky je evidentní využití krátkých zbraní a preventivní opatření v České republice by tak měly cílit k odhalení krátkých zbraní, obzvláště na místech s větší koncentrací osob. Pomocí této práce jsme dokázali, že použití multikriteriální analýzy nám umožní identifikovat některá kritéria, která jsou podstatná v průběhu incidentu aktivního střelce. Tímto jsme úspěšně potvrdili hypotézu 1. Splnění hypotézy 2 však spočívá na některých limitech multikriteriální analýzy. Aplikace získaných poznatků této práce spočívá na reprezentativnosti zvolených dat, což multikriteriální analýza dostatečně nepodchycuje. Hypotéza 2 je tak splněna pouze za předpokladu reprezentativnosti zvolených dat. Pro hlubší analýzu bude zapotřebí aplikace rozsáhlejších souborů dat s robustnějšími analytickými metodami.

V této práci se nám tak podařilo uvést problematiku aktivních střelců v současné společnosti (cíl 1). Podařilo se stanovit a vyhodnotit kritéria útoků aktivních střelců pomocí multikriteriální analýzy (cíl 2) a uvedli jsme doporučení bezpečnostních opatření v kontextu České republiky (cíl 3).

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1]. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.
- [2]. Murderpedia: Andrew Philip Kehoe [online]. [cit. 2020- 01-03]. Dostupné z: <https://murderpedia.org/male.K/k/kehoe-andrew-photos.htm>
- [3]. SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.
- [4]. DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4743-714.
- [5]. MINISTERSTVO VNITRA ČR A GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 14/IZS. Katalogový soubor-Typová činnost složek IZS při společném zásahu: Amok-útok aktivního střelce*. Praha, 2013. [cit. 2020-01-21]. Dostupné z https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim_IZS/stc_14_2015_amok.pdf
- [6]. TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2982-4.
- [7]. OŽANA, Jaroslav. *Útok v Ostravě má sedmou oběť, těžce zraněná žena zemřela*, Česká televize, 2019 [cit. 2020-01-13]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3003119-utok-v-ostrave-ma-sedmou-obet-tezce-zranena-zena-zemrela>
- [8]. SPURNÝ, Joža. *Psychologie násilí: o psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha: Eurounion, 1996. ISBN 80-85858-30-4.
- [9]. BECKER, Gavin de. *Dar strachu*. Přeložil Jiří PODEŠVA. Frýdek-Místek: Alpress, 1998. ISBN 80-7218-143-2
- [10]. Galerie: Olga Hepnarová, česká vražedkyně století. Reflex.cz [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/galerie/zpravy/39863/olga-hepnarovaceska-vrazedkyne-stoleti?foto=6>

- [11]. VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUCHTA a Jana HULMÁKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3.
- [12]. PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1086-6.
- [13]. MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4580-0.
- [14]. KUCHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4
- [15]. HOLCR, Květoň. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-27-1.
- [16]. HOFFMAN, Bruce. *Insideterrorism*. Rev. and expandeded. New York: Columbia University Press, c2006. ISBN 0-231-12698-0
- [17]. BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. ISBN 80-725-1073-8.
- [18]. FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7.
- [19]. EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [20]. PANTUCCI, Raffaello. *We Love Death as You Love Life: britainssuburbanterrorists*. London: Hurst&Company, 2015. ISBN 9781849041652.
- [21]. SPAAIJ, Ramón. *The Enigma of Lone Wolf Terrorism: AnAssessment*. [online]. 2010, [cit. 2020-02-20].. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1057610X.2010.501426>
- [22]. GILL, Paul, John HORGAN a Paige DECKERT. *BombingAlone: TracingtheMotivations and Antecedent BehaviorsofLone-ActorTerrorists*, [online] 2013. JournalofForensicSciences, [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4217375/>

- [23]. MAREŠ, Miroslav. *Bezpečnost*. [online]. IS Mendelu [cit. 2020-02-01]. Dostupné z https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=69511
- [24]. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015, Praha, 2015* [online]. Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR 2015 [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
- [25]. MINISTERSTVO VNITRA ČR – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*, [online], Praha 2013 [cit. 2019-12-28]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oo-2020-2030-pdf.aspx
- [26]. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodika základy ochrany měkkých cílů* [online]. Praha, 2019 Ministerstvo Vnitra České republiky [cit. 2020-12-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>
- [27]. MINISTERSTVO VNITRA ČR, *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020* [online]. Ministerstvo Vnitra České republiky, Praha, 2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>
- [28]. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodika pro aplikaci nové technické normy ČSN 73 4400*, Praha, 2017 [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodika-pro-aplikaci-nove-technicke-normy-csn-73-4400.aspx>
- [29]. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Brožura 10 principů zodolnění měkkého cíle*. Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, Praha, 2019 [cit. 2019-12-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/ke-stazeni-10-principu-zodolneni-mekkeho-cile.aspx>
- [30]. NEVRKLA, Jakub. *Měkké cíle, identifikace, ohroženost a jejich ochrana* [online]. Soft Targets Protection Institut Praha, 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://stpi.cz/wp-content/uploads/2019/12/Mekke-cile-kniha-v2.pdf>
- [31]. VILÁŠEK, Josef a Jan FUS. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2170-8.
- [32]. HOFMANOVÁ, Petra a David SLOVÁK. *Aktivní střelec* [online]. 2014 [cit. 2020-01-05]. Dostupný z: <http://www.unbr.cz/Data/files/Konf%20MEKA%202014/9%20Hofmanov%C3%A11.pdf>

- [33]. AGH, Karelet. KOLEKTIV AUTORŮ. Aktivní střelec 2011. *Sborník příspěvků z 8. ročníku konference – medicína katastrof, příprava, praxe*. 1. vyd. Hradec Králové: Zdravotní a sociální akademie Hradec Králové, 2011. s. 7-10. ISBN 978-80-905089-0-3
- [34]. BITTNER, Roman. *Aktivní útočník -zákrok proti nebezpečnému pachateli*. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Praha, 2016.
- [35]. GJURIČOVÁ, Jitka, KUČERA, Václav, FEJFAR, Jiří, KONÍČEK, Tomáš, PODIVÍNSKÁ, Irena, RAKUŠAN, Vít a VAŘEKA Jindřich. *Jak vytvořit bezpečné město (obec)*. Příbram, 2017. ISBN 978-80-906718-9-8.
- [36]. ZAPLETAL, Josef. *Prevence kriminality*. 3., přeprac. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-270-6.
- [37]. BADOŠEK, Radim. *Extrémní násilí ve školách*. [online]. Studentský portál o bezpečnosti, 2008 [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <http://www.securityoutlines.cz/sileni-strelci-ve-skolach-historie-rizika-predikce-utoku-a-bezpecnostni-opatreni/>
- [38]. MAGUIRE, Mark, Catarina FROIS a Nils ZURAWSKI. *Theanthro pologyof security: perspectives from the frontlineof policing, counter-terrorism and bordercontrol*. London: Pluto Press, [2014]. Anthropology, culture, and society.
- [39]. HÁKOVÁ, Nikola *Politika boje proti terorismu v ČR po roce 2001: (ne)liberální opatření v rámci ochrany tzv. měkkých cílů*. Plzeň, 2018. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Mgr. Lubomír Lupták, Ph.D.
- [40]. ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, 2017. ISBN 978-80-7492-295-4.
- [41]. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247- 4578-7.
- [42]. FBI, *QuickLook: 277 Active Shooter Incidents in the United States From 2000 to 2018* [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z [\]https://www.fbi.gov/about/partnerships/office-of-partner-engagement/active-shooter-incidents-graphics](https://www.fbi.gov/about/partnerships/office-of-partner-engagement/active-shooter-incidents-graphics)
- [43]. DOMESTIC SECURITY ALIANCE COUNCIL. *Active Shooter Preparedness – DHS* [online]. Washington DC [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.dsac.gov/topics/active-shooter-resources>

- [44]. SCHWEIT, Katherine. *Addressing the Problem of the Active Shooter*, [online]. 2013 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://leb.fbi.gov/articles/featured-articles/addressing-the-problem-of-the-active-shooter>
- [45]. FEMA. *Emergency Management Institute Mission*. [online]. 2014 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://training.fema.gov/mission.aspx>
- [46]. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Federal Law Enforcement Training Center*. [online] 2020, [cit. 2020-03-10] Dostupné z <https://www.fletc.gov/training-catalog>
- [47]. ALERRT. Active Attack Integrated Response Course (AAIR) Train the Trainer [online] San Marco, Texas, 2020 [cit. 2020-03-12] Dostupné z: https://alerrt.org/course_types/view/116
- [48]. DHS, National Tactical Officers Association, Police Fairfax County Virginia, National Retail Federation, Retail Industry Leaders Association. *Activeshooter: How to Respond*. In: dhs.gov [online]. U.S. Department of Homeland Security. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf
- [49]. ŘEŠÁTKO Vítězslav. *Fenomén tzv. šílených střelců aneb jak se zachovat v krizových situacích*. In: onwar.eu [online]. 2009-2016 On War | On Peace, 15. 3. 2015. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <http://www.onwar.eu/2015/03/15/fenomen-tzv-silenych-strelcu-aneb-jak-se-zachovat-v-krizovych-situacich/>
- [50]. DOLEŽALOVÁ, Radka. Chcete-li přežít útok, nepodléhejte panice. *Denik.cz* [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://ceskobudejovicky.denik.cz/z-regionu/chcete-li-prezit-nepodlehejte-panice-20160715.html>
- [51]. MICHAEL JULIAN CPI PPS CSP | 10 MINUTES TO LIVE, 2018, ISBN 9780692992197)
- [52]. BLAIR, John P. *Activeshooter events and response*. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis, [2013]. ISBN 9781466512290
- [53]. DODGSON, J. S. *Multi-Criteria Analysis: A Manual*. Communities and Local Government Publications, [2009]. ISBN: 978-1-4098-1023-0
- [54]. NBC NEWS *Las Vegas Shooter Stephen Paddock Had Recent Large Gambling Transactions* [online]. Washington DC [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/storyline/las-vegas-shooting/stephen-paddock-las-vegas-shooting-suspect-identified-n806471>

- [55]. FIREHOUSE *FHWorld18: Response Efforts at the Las Vegas Shooting* [online]. New York [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: <https://www.firehouse.com/operations-training/news/20995786/response-efforts-at-the-las-vegas-shooting>
- [56]. ČESKÁ TELEVIZE *Časová osa: 7:19 první oznámení o střelbě, za tři minuty dorazili policisté* [online] Praha [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3001085-719-prvni-oznameni-o-strelbe-za-tri-minuty-dorazili-policiste>
- [57]. iDNES *Střelci z Ostravy i Uherského Brodu použili stejnou zbraň, pistoli CZ 75* [online]. Praha [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/strelec-ostrava-nemocnice-uhersky-brod-pistole-cz-75-ceska-zbrojovka.A191210_133030_domaci_kuce
- [58]. iDNES *Střelec zabil v hospodě v Uherském Brodě osm lidí, mrtvý je také on* [online]. Praha [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/strelba-v-hospode-v-uherskem-brode.A150224_135231_zlin-zpravy_ras
- [59]. iROZHLAS *Proč střílel masový vrah Zdeněk K.?* [online]. Praha [cit. 2020-05-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/proc-strilel-masovy-vrah-zdenek-k-manzelky-se-s-odstupem-zastavaji-sousedu_1707190600_ace.
- [60]. abcNEWS *At Least 50 Dead in Orlando Gay Club Shooting, Suspect Pledged Allegiance to ISIS, Officials Say.?* [online]. New York [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/multiple-injuries-shooting-orlando-nightclub-police/story?id=39789552>
- [61]. New York Times *Last Call at Pulse Nightclub, and Then Shots Rang Out* [online]. New York [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/06/13/us/last-call-at-orlando-club-and-then-the-shots-rang-out.html>
- [62]. BBC *Christchurch shootings: How the attacks unfolded* [online]. Londýn [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-47582183>
- [63]. RNZ *Mosque attacks timeline: 18 from first call to arrest* [online] New Zealand [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://www.rnz.co.nz/news/national/387248/mosque-attacks-timeline-18-minutes-from-first-call-to-arrest>

- [64]. CNN *The El Paso shooting suspect showed no remorse, or regret, police say* [online]. Atlanta [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/08/05/us/el-paso-suspect-patrick-crusius/index.html>
- [65]. NBC NEWS *Investigators 'reasonably confident' Texas suspect left anti-immigrant screed, tipped off before attack* [online]. New York [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/us-news/investigators-reasonably-confident-texas-suspect-left-anti-immigrant-screed-tipped-n1039031>
- [66]. abcNEWS *20 Children Died in Newtown, Conn., School Massacre* [online]. New York [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/twenty-children-died-newtown-connecticut-school-shooting/story?id=17973836>
- [67]. BBC *Newtown gunman Adam Lanza had 'obsession' with Columbine* [online]. Londýn [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-25097127>
- [68]. CNN *What happened, moment by moment, in the Florida school massacre* [online]. Atlanta [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2018/02/15/us/florida-school-shooting-timeline/index.html>
- [69]. New York Times, *Florida Agency Investigated Nikolas Cruz After Violent Social Media Posts* [online]. New York [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/02/17/us/nikolas-cruz-florida-shooting.html>
- [70]. LEX *Sdružení na ochranu práv majitelů zbraní: Zbraně – mýty a fakta* [online], 2011 [cit. 2020-05-10]. Dostupné z <https://gunlex.cz/zbrane-a-legislativa/myty-a-fakta/14-myty-a-fakta-o-zbranich>

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR – Armáda české republiky

ALERRT – Advanced Law Enforcement Rapid Response Training

BAU – Behavioral Analysis Unit

DHS – Department of Homeland Security

DOJ – Department of Justice

EMI – Emergency Management Institute

FBI – Federal Bureau of Investigation

FEMA – Federal Emergency Management Agency

FLECT – Federal Law Enforcement Training Centers

HZS – Hasičský záchranný sbor

IOS – Informační operační středisko

IZS – Integrovaný záchranný system

JPO – Jednotky požární ochrany

KŘ – Krajské ředitelství

MU – Mimořádná událost

MV – Ministerstvo vnitra

NCAVC – National Center for the Analysis of Violent Crime

OC – Obchodní centrum

PČR –Policie České republiky

SMS – Short message service

USA – United States of America

ZaLP – Záchrané a likvidační práce

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Andrew Philip Kehoe s manželkou [2].	13
Obrázek 2 – Místo činu vražedkyně Olgy Hepnarové [10].	16
Obrázek 3 – Grafické znázornění definice měkkého cíle [30].	25
Obrázek 4 – Schéma ke zdokonalení ochrany měkkých cílů [26].	27
Obrázek 5 – Postavení dvoučlenné hlídky PČR [34].	34
Obrázek 6 – Mechanické zábrany Pražského hradu [zdroj vlastní]	38
Obrázek 7 – Bezpečnostní rámy u vstupu do Pražského hradu [zdroj vlastní].	39
Obrázek 8 – Grafické znázornění útoku aktivních střelců v USA [42].	42
Obrázek 9 – Útoky aktivních střelců v jednotlivých letech na území USA [42].	43

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 – Typologie pachatelů trestných činů [13].	17
Tabulka 2 – Jednotlivé listy katalogového souboru STČ14 - AMOK [5].	29
Tabulka 3 – Přehled taktických cvičení v 2. polovině roku 2019 [zdroj vlastní]	41
Tabulka 4 – Obecná tabulka přehledu kritérií a variant [zdroj vlastní].	50
Tabulka 5 – Obecná Saatyho matice [zdroj vlastní]	55
Tabulka 6 – Sumarizace relevantních statistik V1 [zdroj vlastní]	59
Tabulka 7 – Sumarizace relevantních statistik V2 [zdroj vlastní]	60
Tabulka 8 – Sumarizace relevantních statistik V3 [zdroj vlastní]	61
Tabulka 9 – Sumarizace relevantních statistik V4 [zdroj vlastní]	63
Tabulka 10 – Sumarizace relevantních statistik V5 [zdroj vlastní]	65
Tabulka 11 – Sumarizace relevantních statistik V6 [zdroj vlastní]	66
Tabulka 12 – Sumarizace relevantních statistik V7 [zdroj vlastní]	67
Tabulka 13 – Sumarizace relevantních statistik V8 [zdroj vlastní]	69
Tabulka 14 – Sumarizace dat kritérií pro jednotlivé varianty [zdroj vlastní]	71
Tabulka 15 – Saatyho matice pro výpočet hodnot vah kritérií [zdroj vlastní]	73
Tabulka 16 – Sumarizace hodnot vypočtených vah [zdroj vlastní]	74
Tabulka 17 – Přehled udělených bodů pro dvojici kritérium/varianta [zdroj vlastní]	77
Tabulka 18 – Srovnání vážených hodnot bodů významnosti [zdroj vlastní]	78